

KALEJDOSZKÓP

ALEIDOSCOPE

1956 - 2006

Emilia Kun: 1956. Digital Art, Giclee on Canvas. 30" x 44" (76 X 112 cm), 2005

Dsida Jenő
MEGHITT BESZÉLGETÉS A VERANDÁN

Csodálatosan békés délután.
Benne van teljes életünk.
Ülünk egymással szemben,
beszélgetünk.

Egyszerű és jó vagyok,
mint világ fölött lebegő
madár. Te átlátszó vagy,
tisztá, mint a levegő,

mint üvegkorsónk friss vize,
melyen átsillan a nap.
Én szomjas vagyok
s te nem tagadod meg tőlem
magadat.

Kun Emília: "Spirit Dance" 2005, digital textile, printed on cotton fabric, stitched, 54"x54" (138cmx138cm)

Scott angol fiatalember, Kanadában született és szerelmes a magyar nyelvbe. Kitűnő zenehallása van, gitárján már számtalan magyar dallamot megszólaltatott, és régi magyar, sőt csángó énekszámokkal szokott kedveskedni társainak, a Magyar Nyelvklub tagjainak. Dévai Nagy Kamilla tanítványának tartja magát, de kedveli a magyar könnyűzene némely kiválóságát is, többek között Kovács Katit és Kuncz Zsuzsát. Scott ugyanis a nyelvtanulás leghatásosabb módszerének az éneklést tartja. Legutolsó összejeövetelünkre kissé fáradtan érkezett, a munkahelyi feladatok kimerítették. A szokásos bemelegítő beszélgetés helyett a könyvespolcomhoz menekült. Így bukkant rá egy költeményre, amit azonnal el kezdett hangosan böngészni.

Balogh József **Virrasztó csöndjeink** című versének dallamát azonnal felfogta, de érteni is akarta, amit enyhén angolos hangsúllyal felolvasott. „*Törzsnek és ágnak egy a sorsa...*” – mit jelent a törzs?, nézett rám. Miután megmondtam neki, azonnal megértette a képi jelentést, és könnyedén folytatta: „*fák vagyunk, létünk így közös./ fényt küldünk messzi csillagoknak,/ ha fölöttünk az ég ködös.*” Még egy kis ideig elidőzött a létünk jelentésénél, aztán megkérdezte: *a messzi csillagok* ti vagytok, a kanadai magyarok? A klubtagok – harminc és hatvan közötti korosztály, több-kevesebb magyar háttérrel, de nem túlságosan erős nyelvtudással – mind bekapcsolódtak a verselemzésbe, Arany Jánost kérdezték, Dsidát, és hogy Dunának, Oltnak miért egy a hangja. Megállították a képzeletet a Hargita aljában, majd a segesvári csatatéren kalandoztak egy kis ideig, aztán közös erővel angolra fordították, hogy „*Szárnyatlan madár lett a kedvünk,/ de mégis elszáll, s visszatér!... Isten figyelj tetteinket/ idehaza és odaát.*” Majd Scott így summázta a vers hatását: olyan ez, mint egy himnusz, lehetne énekelni. Ezen a rendhagyóvá sikerült nyelvórán ráéreztek a tanulóim annak az Antall József-i tizenötmilliós magyarság fogalmának a lényegére, amelyet semmiféle december ötödikék nem tudnak megsemmisíteni. Mert a nemzettudat nem radírozható ki senkiből, akár beszéli anyanyelvünket, akár csak újra- vagy most tanulgatja azt. Egy angol anyanyelvű fiatalember Balogh József versével ébresztette fel a magyar származású társai lelkében szunnyadó igényt, hogy visszatérjenek abba a közösségbe, amelyikből vették. Ők vagy a szüleik, avagy talán még távolabbi ősök. Ráéreztek arra, hogy a határokon átívelő magyarság gondolata nem csupán költői metafora, mert bárhol és bármikor lehetünk őrzők a vártán: a semmivel nem helyettesíthető anyanyelvünk, nemzeti kultúránk és történelmi emlékeink megtartói, ápolói.

Ezzel az Ady Endre-i gondolattal és hittel indítjuk újtára ismét kulturális folyóiratunkat, a kétnyelvű Kalejdoszkópot. A név j betűs formáját a Palas Lexikon még őrzi, és mi azért használjuk így, mert mai helyesírással Ottawában mások már jegyeztették a szót. A kéthavonta megjelenő Kalejdoszkóp ezévi témáit az összmagyarság, a tizenötmilliós nemzet nagy évfordulója, az 1956-os forradalom és szabadságharc félévszázados emléke előtti tisztelgés jegyében válogatjuk össze.

Scott is a Canadian person. He fell in love with the Hungarian language. Scott is very musical and has learned many Hungarian songs, which he accompanies on his guitar. He is a student of Kamilla Dévai-Nagy. Scott learned to sing old folk songs and even Csángó numbers, but he also enjoys modern light songs, especially those of Kati Kovács and Zsuzsa Koncz. He often plays for the members of the Hungarian Language Club, who learned to sing along with him. Scott considers singing to be the most effective way of learning a language.

He arrived rather tired at our last gathering. He had a long and busy day at work. Instead of getting involved in a warm-up consultation, he looked over my bookshelf, where he discovered József Balogh's poem. As he read it, he immediately understood its metaphoric meaning and involved the other students who got into the analysis. During the course of discussion, the concept of 15 000 000 Hungarian nation of Joseph Antall, the late Prime Minister of Hungary, crystallized. Realizing it, students stated that Hungarians all over the world are one national body regardless of borders and where they live.

Following this principle, this year we are reviving the bilingual Kaleidoscope Magazine in its fourth volume. Also, this year's issues are dedicated to the commemoration of the 50th Anniversary of the 1956 Hungarian Revolution and War of Liberation from oppression.

KALEJDOSZKÓP - KALEIDOSCOPE

IV. ÉVF. 1. 2006. Téli szám - VOL. 4, NO. 1. Winter 2006
ISSN 1480-5499

Copyright © Kaleidoscope Publishing

No part of this publication may be reproduced by electronic means, photocopying or otherwise, without written permission from the publisher, excepting brief quotes for the purpose of review.

Megjelenik kéthavonta - Published bimonthly

Előfizetés - Subscription in Canada: CA\$59.50

Foreign: US\$58.00/ year

Egy szám ára: CA\$5.99/ per copy

Kiadó - Publisher: **Kaleidoscope Publishing**

Telch György, Elnök - **George Telch**, President

Főszerkesztő - Editor: **Telch-Dancs Rózsa - Rose Dancs-Telch**

Olvasószerkesztő: **Gáspár Ferenc**; English: **William Crockford**

Grafikai Szerkesztő - Graphic Designer: **Kun Emília - Emília Kun**

Technikai Tanácsadó - Technical Support: **Nik Networks (Ali Kalbali)**

Terjesztés - Subscription: **Révész Kató - Kató Révész**

Elérhetőség - Address: 122 Silas Hill Drive,

Toronto, On, M2J 2X9, Canada

Tel.: 416 491 4631; Fax: 416 491 2021

E-mail: rosacae@hotmail.com

Nik Networks
Tel.: 416-773-1850
info@niknetworks.com <http://www.niknetworks.com>
Business Web/Application Design/Development
Support and Maintenance for large and small businesses.

Kéziratokat és más, közlésre szánt anyagot csak elektromos postán fogadunk el.
A folyóiratban megjelenő írások tartalmáért kizárólag a szerzők felelősek.

We accept manuscripts, pictures, etc. by e-mail only.

The opinion expressed in this publication are not necessarily those of the publisher.

TARTALOM - CONTENTS

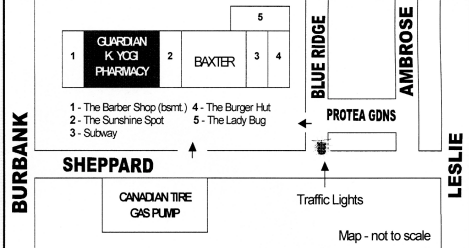
Dsida Jenő: Meghitt beszélgetés a verandán	
<i>belső borító</i>	
Szerkesztői gondolatok - Editorial	1
Berzsenyi Dániel - A táncok	3
John Bowring - The Dance	3
Simon G. Erika - Emigráns szerelem	4
Erika Simon G. - Immigrant Love	4
Lipták Béla - 35 nap	5
D. R. - Az a harmincöt nap és a mai	7
Béla Lipták - Testament of Revolution	9
Lipták Béla - Felhívás az olvasóhoz	11
Veszely Ferenc - Egy 56-os szabad-	
ságharcos meglátásai	12
Ferenc Veszely - Budapest, October 23	12
Megkésett születésnap köszöntő -	
Happy Birthday to János Miska	13
Hegedűs Endre hangversenye	14
Endre Hegedűs	15
Bartis Ferenc - 1956 őszén Kolozsváron	16
Köszöntő	
Ferenc Bartis - Fall 1956, Kolozsvár	16
Greetings (Transl. by George Telch)	
Kun Emília, a sokszólamú művész	17
Jenő Dsida - Intimate Chatting on the Porch	19
The Colourful World of Emília Kun	20
Dancs Rózsa - A szifvafa, The Plum Tree	22
Veszely Ferenc - Élő emlékeim...	26
Ferenc Veszely - The Sheer Joy of Freedom	26
Hegedűs Ilona - Gyermekként a történelem	
sodrásában	27
Ilona Hegedűs - Eileen and the History	29
Magunk keresése - Csiksomlyó	30
Pilgrimage in Transylvania	32
Bartis Ferenc - CIDEM, Citizenship and	
Democracy, Council of Europe, Strasbourg	33
Felhívás a tiszaujlaki iskoláért	36

R Guardian K. Yogi Pharmacy
794 Sheppard Ave. E.
North York, ON M2K 1C3 CANADA
Phone: (416) 222-7701 Fax: (416) 222-1844

What we can do for you:

- Personalized Service
- Written Counseling Information
To reinforce one-on-one counseling
- **FREE Refill Reminder Service**
- Every Day is **SENIORS DAY (10% OFF)**
(Some restrictions apply)
- **FREE Parking**
- **COMPUTERIZED Patient Medication profiles**
- **FREE Medication Delivery**
(some restrictions apply)
- **ALL DRUG PLANS ACCEPTED**
- **COMPLIANCE / BLISTER Packing**

Where we are:

Map - not to scale

Pharmacy Hours of operation:

Mon - Fri: 9:30 am - 7:30 pm
Saturday: 11:00 am - 5:00 pm
Sunday: Closed

 416-222-7701

Lapszámunkat Kun Emília alkotásai díszítik.
www.emiliakun.com

Illustrations of this issue are by Emília Kun.

“A magyarságot... a sors verte egybe; ... de nemzetét a magyar szó teremtette. Mint jelképes erő és hatalom, a magyar szó nekünk a legnagyobb ereklje. Kegyelet, hűség és becsület illeti őt.”
(*Tamási Aron*)

“The Hungarian language’s... structure reaches back to times when most of the now spoken European languages did not even exist. This language is the oldest and most glorious monument of national sovereignty and mental independence.”
(*Sir John Bowring*)

Berzsenyi Dániel

A TÁNCOK

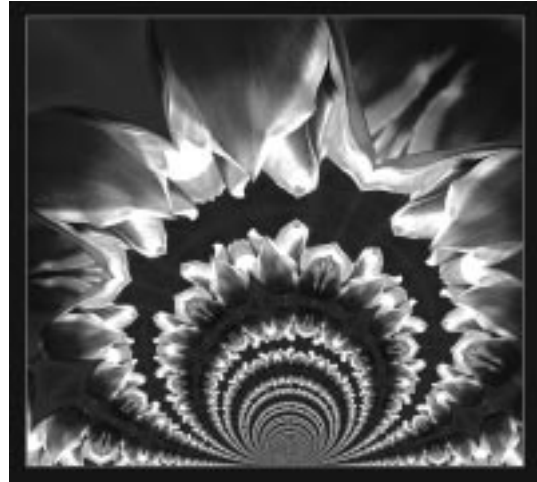
Nézd a tánc neveit, mint festik játszi ecsettel
A népek lelkét s nemzetek ízleteit.
A német hármás lépéssel lejtve kering le,
S párját karja közé zárva s lebegve viszi.
Egyszerű a német mindenben, s csendesen örvend,
Egyet ölel mindig, s állhatatos szerető.
A gallus fellengve szökik, s enyelegve kacsingat,
Párt vált, csalfa kezét majd ide, majd oda nyújt;
Ez heves és virgonc, örömeiben gyermeki nyájas.
Kényeiben repdez, s a szerelembe’ kalóz.
A magyar egy Pindár: valamerre ragadja negéde,
Lelkesedett tűzzel nyomja ki indulatit.
Majd lebegő szellő, szerelemre olvad epedve,
S búja hevét kényes mozdulatokba szövi;
Majd maga fellobbanva kiszáll a bajnoki táncra
(Megveti a leánykát a diadalmi dagály),
S rengeti a földet: Kinizsit látsz véres ajakkal
A testhalmok közt ugrani hőseivel.
Titkos törvényit mesterség nem szedi rendbe,
Csak maga szab törvényt, s lelkesedése határt.
Ember az, aki magyar tánchoz jól terme, örüljön!
Férfierő s lelkes szikra feszíti erét.

THE DANCE

Translation by John Bowring

Look at the dance! You may trace in its playful and
varying changes
National manners and habits – the feelings and
thoughts of the people.
First, see the German come forward – and, waltzing
three paces, she seizes
Her whom he loves, and he gracefully wheels
her in light-footed circle;
Simple and quiet in all things – his very enjoyments
are tranquil:
One and one only he claims – if he love her,
his love will be faithful.
Giddy and graceful and vain, comes the Frenchman,
and, ogling and sporting,
Flits from one maid to another – to this and to

Kun Emília: Tulipán - Tulip, Digital Art

that his hand proffers:
Fiery and rash as a child, like a child he is light and
capricious;
Changes his mistress at will, and humours his
fancy till weary.
Whelmed in a passionate storm, the Magyar’s
turbulent spirit
Blends in the dance all the heat of his
struggling and glowing affection,
Like a sweet breeze – and his soul-piercing softness
insinuates
All that is hid in the depths of his gen’rous
and love-flowing spirit.
Link’d and disserverd, he leads or is led by the
lovely Hungarian;
Dances alone in his joy, while all the earth
trembles delighted.
This is the warrior’s dance, which Kinysi, with
blood-spotted weapons,
Danced with his followers around the heaps of
his enemies scatter’d.
Here are no rules of art, no masters of science
assembled;
This is her own bright law – ’tis fancy’s own
free-pinion’d charter.
Let ev’ry man who is born to the dance of the
Magyar be joyful;
Strength and vigor are his, inspiring his spirit
with firmness.

Kun Emília: Trillium Völgye - Valey of Trillium, Digital Art

Simon G. Erika

EMIGRÁNS SZERELEM

Első csókunk Montreálban
Még sok közös bünt takart,
Első csókunk mámorában
Még téged láttunk, Dunapart.
Mont Royal hegyén Budának
Sápadt vert-csipke tornyai;
Első versedben - ne szégyelld -
Még Kosztolányi és Ady.

Aranyeső a westmounti
Dús villa terméskő falán -
Első csókunk mámorában
Margitsziget, sötét Tabán.
Húnyt szemem mögött a tépett
Ifjúság és az elvetélt
Gyerekkor tájairól lépek
Karodba, hogy ne tépje szét

A régi város szöttesét
E tárt új város fénytere,
S e percben még helyrefordul
Göncöl kifordult szekere.¹

*Fotó: Kun Emília
Országház, Budapest - Parlament Building*

Erika Simon G.

IMMIGRANT LOVE

Over the Hills of Mount Royal
We saw the lattice work of spires,
Montreal thus turned Budapest;
In our first kiss we both turned liars.
Under a spray of goldenrod
Over a brownstone wall, we kissed.
It was the Isle of Margaret
In the Westmount of the evening mist.
With my eyes closed, I slowly wind
My way to you, to leave behind
Landscapes of childhood, windswept, torn,
Of youth that died before 'twas born.
Spread out beneath us, Montreal's
Million lights. Yet lights of gold
Cannot make the fine fabric fade
Of ours distant city of old.
Has Montreal turned Budapest
over the sea, in this embrance?
See, the Big Dipper turns around
To gaze at us from its old place.¹

Lipták Béla

35 NAP

Agyűlést maga a DISZ hívta össze abból a célból, hogy az akkor már érzékelhető politikai erjedést meglovagolják s a reformokat követelő diákság élére állva a helyzetet kézben tartsák s megakadályozzák egy független diákszervezet megalakítását. Mióta megalakult Szegeden a MEFESZ, a DISZ egyszerre elkezdett törödni a tagságot foglalkoztató gondokkal. Hirtelen fontos lett nekik a kedvezményes utazási bérletek és olcsóbb tankönyvek ügye, a koszt és a diákszállások minősége.

Mi nem szóltunk hozzá, hagytuk őket beszélni. Hitelük már régen nem volt előttünk. Amíg lenn folytak a szónoklatok, én szorgalmasan fényesítettem „arany” gyűrűmet, amit 36 forintért vettem, melynek családfájában nem csekély réz beütés lehetett, mert helyenként szép zöld patina borította. Megnyálazott zsebkendőmmel éppen kezdeti sikereimet értem el, amikor Attila oldalba bökött és lemutatott a pódiumra, ahol tülekedés látszott a mikrofon közelében.

Hirtelen csend lett, mindenki dermedten figyelte a szokatlan fejleményt. Egyszerre egy hangot hallottunk: „Szegedről jöttem, beszélni akarok!” Hihetetlen! Ilyen még nem volt! A levegőben szinte pattanásig feszült a légkör. Nem tudtuk, ki beszélt, de láttuk, amint a DISZ pingvinek egy vékony fiút próbálnak eltuszkolni a mikrofon közeléből. Diáknak látszott, s egyre beszélt, gesztikulált, de nem hallottuk, mit mond, mert a készakós DISZ-esek elsodorták a terem szélére.

Közben Orbánné, a párttitkár ragadta magához a mikrofont és dorgálni kezdte a közönséget: „A maguk feladata tanulni!” majd majdnem kiabálva folytatta: „Nem kérünk a szegedi MEFESZ-ből! Nincs szükségünk újabb szegedi gondolatra!” Fogalmam sem volt, mi a baja Szegeddel, a szegedi gondolatról azt sem tudtam, eszik-e vagy isszák. De nagyon imponált ez a bátor szegedi gyerek. Nem fért a fejembe, amit ez a diák csinált. Mit akar? Megbolondult? Nem tudja, hogy ezért kicsaphatják az egyetemről, de akár börtönbe is kerülhet? Legjobb esetben egy alapos verést tudhatná, hogy nekünk nincs beleszólási jogunk semmibe, a mikrofon pedig azoknak van fenntartva, akiket az elvtársak beszélni engednek. Még a DISZ-pingvinek is csak azt mondhatják el, amit már előzőleg

egyeztettek a felsőbb pártirányítással. De még kijelölt szónokok is csak a meghatározott sorrendben beszélhetnek. Attila megjegyzése saját gondolataimat visszhangozta: „Te érted, mi történik ott lent?”

Időközben bevonultak a terembe a katonai tanszék vezetői, s helyet foglaltak a pódiumon. Az egyetemen csak nekik volt fegyverük, amit állandóan viseltek. Halálos csönd támadt, mindenki a pódiumot nézte. A szegedi diák tovább próbálkozott az öt visszatartók gyűrűjéből szónoki emelvény közelébe kerülni. Egyszer csak a hallgatóság soraiból bekiáltott valaki: „Hagyják beszélni!” Meghült a vér az ereimben. Ilyenre nem volt példa, mióta a Vörös Hadsereg „felszabadította” Magyarországot.

A merész hang egy magas termetű, szőke ötödéves építészhallgatóé, Danner Jancsié volt. Jancsi fülei vörösek voltak, szája remegett, de nem hátrált – elszántan nézett szembe az öt rémulően figyelő kétezer diákkal. „Elment az esze” – gondoltam. Közben egy másfajta, méltatlankodó moraj futott végig a termen és akkor, néhány sorral előttünk egyik évfolyamtársam, Zsindely Laci bátortalanul tapsolni kezdett. Mintha lavina indult volna meg. Először négyen-öten, majd tízesével, százasával ugrottak fel és csatlakoztak a futótűzként terjedő tapsviharhoz. A fülsiketítő zajban inkább leolvastam mint hallottam Attila szájából: „Tapsolj, vagy soha többé nem állok szóba veled!” Hihetetlen látvány volt. A székeiből felemelkedő közönség ovációjára az emelvényen helyet foglaló pártemberek zavartan, tanácstalanul és tehetetlenül reagáltak... A hátamon végigfutott a hideg az izgalomtól miközben megszállottan tapsoltam. Az agyamban vadul kergetőztek a gondolatok: lehetséges mindez, vagy csak képzelődöm? Tényleg képesek vagyunk nyíltan ellentmondani azoknak, akik eddig mindig dirigáltak nekünk? Mégis számítunk mi is, lehet fontos az, amit mi gondolunk? Lehet, hogy ezentúl szabadon beszélhetünk? Lehet, hogy ezekkel a gondolatokkal nem vagyok egyedül? Felborult a rend, totális káosz uralkodott a teremben.

A párttitkár nő a telefonhoz rohant. A pingvinek halálsápadtan, magukbaroskadtan ültek. A katonai tanszék tisztjei pisztolyaikon tartották kezüket, a DISZ titkár pedig ordította a mikrofonba. A hangzavarban egyszer csak újra hallottuk a korábbi hangot, ezúttal határozottabban és hangosabban: „A szegedi MEFESZ küldötte vagyok! Engedjenek szóhoz!” Úgy éreztem magam, mint akit hipnotizáltak. Felálltam és elindultam a hang irányába. Láttam, hogy Attila is ugyanúgy tesz.

Valami belső indíttatásból megindultak mások is tucatjával, a terem minden részéből a hang irányába. Volt valami felemelő s egyben riasztó is ebben a spontán megmozdulásban. Mentünk előre anélkül, hogy tudtuk volna, ki tart velünk. Mindannyian a pódium felé tartottunk, ahol az elszánt, de ugyanakkor riadt pingvinek körülfojták a MEFESZ-es fiút. A kör egyre ritkult ahogy közeledtünk, s nyomultunk a mikrofon irányába... A DISZ ellenállás megtört, Danner Jancsi elkapta a mikrofont:

„Felkérem a szegedi egyetem küldöttjét, hogy jöjjön a mikrofonhoz!” Hatalmas ováció fogadta a bejelentést. Aztán láttam, ahogy a 190 centiméter magas Jancsi lehajol és átadja a mikrofont egy kistermetű sovány fiatalembernek, akit védőgyűrűként vettünk körül. Szemembe könny szökött, amikor határozott hangon elkezdte:

”Diáktársak! Magyarok!” Fényképezőgépek villantak, idegenek rohantak a telefonokhoz, filmesek reflektorai világították meg a termet. A szegedi nem törődött a sajtó tevékenységével, hanem beszélni kezdett: „Megint Lengyelország felől fúj a szabadság szele. A nálunk tanuló lengyel vendégdiákok támogatásunkat kérik. Az orosz csapatok körülfojták Varsót, de a lengyel csapatok körülfojták az oroszokat. Poznan is szabad, de be van kerítve. Lengyelország mutatja az utat és támogatásunkat kéri. Nem hagyjuk cserben őket! Mi, szegedi egyetemisták elhatároztuk, hogy követjük a lengyelek példáját és megalakítjuk a független szervezetünket. Csatlakozzatok ti is hozzánk, alakítsátok meg a saját MEFESZ szervezeteket.” Ekkor belezavarodott a mondókájába, a hangja elcsuklott. Lassan, dallam nélkül dűnnyögni kezdte a Himnuszt. Először bizonytalanul, majd fokozatosan, egyre erősebben és határozottabban átvette a teremben összegyűlt kétezer ember. Volt ebben valami dacos, a rendszernek ellentmondó gesztus.

A Himnuszt, ha nem is merték hivatalosan betiltani, a kommunisták nem szívelték, s ritkán lehetett nyilvános alkalmakon elénekelni; valahogy összeegyeztethetetlennek tűnt az „Isten” szóval kezdődő ima a kommunista állam gondolatával. Így főleg templomban, mise végén énekeltük. Az aula hatalmas csillárja remegett és az ablakok rezegtek, ahogy telitorokból, könnyes szemmel, feszes vigyázásban énekeltünk nemzeti imánkat. Mire a végéhez értünk, mintha valami csoda történt volna: mi, a korábban félős, kiszolgáltatott emberek mintha újjászülettünk volna. Már nem féltünk, s ennél fogva

felszabadultunk. Délután öt óra lehetett, mikor közfelkiáltással megszavaztuk a Műegyetem MEFESZ csoportjának megalakulását. A pártemberek és a DISZ-pingvinek még mindig a pódiumon voltak, de mienk volt a mikrofon. Most már mi döntöttük el, ki beszélhet, és nem tagadtuk meg senkitől a szót; a hallgatóság döntötte el, kit hallgat meg...

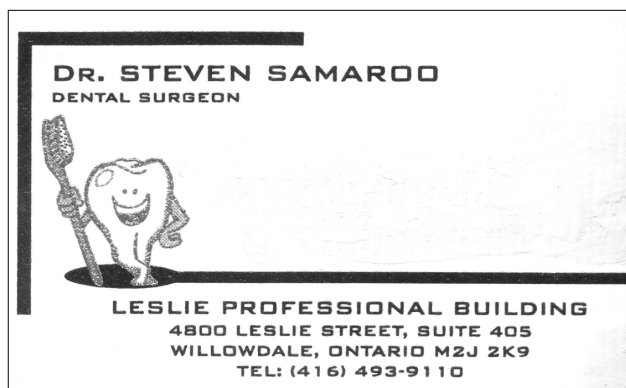
A 48-as 12 pont mintájára próbáltuk összeállítani követeléseinket. Hét óra lehetett, amikor egy félénk, dadogós diák lépett a mikrofonhoz. Zavartan, alig hallhatóan csak ennyit mondott: „M-m-mi lenne, ha k-k-kimennének az oroszok?” A hatás leírhatatlan volt. Pillanatnyi halálos csönd után a tömeg egy emberként ugrott fel helyéről és egetverő, véget nem érő ovációval fogadta a kijelentést. Hihetetlen volt! Végre valaki ki merte mondani azt, amit mindnyájan gondoltunk, de senkinek nem volt bátorsága hangosan kimondani.

S ekkor, az üdvrivalgással vegyesen..., egyre hangosabban, orkászerűen harsogott a skandált jelszó: „Ruszkik haza! Ruszkik haza!”... Legnagyobb meglepetésünkre a katonai tanszék tanárai élén parancsnokukkal, Marián Istvánnal a helyükön maradtak. Ugyancsak ottmaradt Cholnoky Tibor rektor és néhány professzor. De talán a legmeglepőbb az volt, hogy a kicsapással való fenyegetőzés ellenére egyetlen diák sem hagyta el a termet... Marián harmincöt év körüli, alacsony, sötéthajú ember volt. Természetesen párttag volt, ráadásul zsidó is, mint számos fontos beosztású ember azokban az időkben. Bár kommunista volt, nem a fanatikus, sztálinista fajtából való volt, inkább a Nagy Imre-féle reformkommunistákhoz tartozott. Erdélyi származása folytán olyan környezetben nőtt fel, ahol nem volt különbség zsidó és nemzsidó között, magyaroknak vallották magukat felekezetre való tekintet nélkül. Amikor Marián István a mikrofonhoz lépett, nem tudtam, mire számíthatunk. Ahogy lejjebb állítottam a mikrofon állványt neki, magamban reménykedtem, hogy nem „elvtársak” megszólítással kezdi. „Fiaim!” így kezdte. Bár a hallgatóság fele nő volt, mégis éreztük, hogy megfelelő megszólítást használt, az egyetlen megfelelőt. „A ti éleetek ugyanolyan értékes, mint az enyém. Én is ugyanolyan magyar vagyok mint ti, minden egyéb szempont másodlagos. De idősebb vagyok nálatok és jobban ismerem a rendszert. Nem engedhetlek az Ávó karmaiba éjnek idején. De holnap, fényes nappal, hivatalos engedéllyel fogunk felvonulni. Semmi törvénytelenséget nem fogunk elkövetni. S ha jól végezzük a dolgunkat, holnap velünk lesz az egész város. Én az első sorban megyek veletek.”...

Erre volt szükségünk, egy tapasztalt ember józan tanácsaira, olyan valakire, akiben megbízhatunk... Éjfél lett, mire elkészültünk a röplap és a 14 pont sokszorosításával. Visszamentem az aulába, ahol még tartott a gyűlés. Ott kiosztottam néhány példányt, a többit megtartottam. Megegyeztünk, hogy az éjszaka folyamán terjeszteni kezdjük a röplapot. Perr Gyuszinak volt egy motorbiciklije, így ő menyasszonyával, Marikával – aki előző nap az atlétikai versenyen mint futó szerepelt – Csepelre mennek, rám pedig a gödöllői Agráregyetem jutott, ahova Péter bátyám járt. Reggel hétre vissza kellett mennem az egyetemre mint az újonnan alakult MEFESZ gárda tagjának az egyetem bejáratainál őrszolgálatot teljesíteni... Ahogy végigmentem a kerepesi utcán, a falu összes kutyája hangos ugatással jelezte érkezésemet. Otthon Bukucs ugránczozott körülöttem, alig tudtam megnyugtatni. Október 23. volt, keddi nap, éjjel két óra. Megpróbáltam csöndben kinyitni a mindig csikorgó konyhaajtót. Memi a tűzhelyen hagyta a vacsorámat, amit sietve kezdtem enni egyenesen a lábasból. Közben mocorgást hallottam a szobából. Gyorsan tányért vettem elő és abból faltam tovább, kissé szalonképebb módon.

Memi jelent meg hálóköntösben, aztán Aptyi, kopasz fején hálósapkájával. Idővel Péter és Andris is kijöttek a konyhába. Elmeséltem nekik a gyűlést és felolvastam a 14 pontot és a tüntetést meghirdető röplapot. Ahogy ott álltam a konyha közepén, lelkesen magyarázva, hogy mi mindent követelünk, családom tagjai hitetlenkedve néztek rám. Memi arcáról lerítt az aggodalom, hogy fia megbolondult. Andris, aki első álmából alig ébredt fel, azt hitte, saját álmomat mesélem el. Aptyi könnyelábadt szemekkel hallgatott. Ő megértette, miről van szó. Átadtam Péternek a kiosztandó röplapokat. Átvette, de figyelmeztetett:

“Lehet, hogy nem tüntetés lesz holnap, hanem letartóztatások.” ...

AZ A HARMICÖT NAP ÉS A MAI

Lipták Béla 35 nap című könyvének küldetése van. A tiszta emberség példáját mutatja föl az 1956-os forradalom és szabadságharc félévszázados évfordulóján. Segíti az utókort – a mai vagy a már akkor volt nemzedéket, hogy megértse, milyen erők is mozgatták az eseményeket, mi vezetett el az elnyomás, a megalázottság, a tudatos elleni felálláshoz. Mert az egészséges, természetes emberi méltóság emelkedett ki elsőnek - és azóta is csak ritkán követett - egyenes gerinccel a berácsolzott állapotból.

Egyik legnagyobb írói erénye, hogy nem szelektál, nem vallásokban, eszmei hovatartozásban és nem fajokban gondolkozik, hanem emberségben. A közös nyomor, a közös megalázottság egy táborba vezeti a párton kívüli, még csak lázongó tizenéves diákokat a már szervezett ifjúsággal, a tapasztalt, nemzeti érzelmű kommunista a zsidó és keresztény fiatalokkal, a Kopácsi Sándorokkal és Maléter Pálokkal. Az emberi szolidaritás megannyi példája mélyíti el a fegyvert fogó tömeg meggyőződését, hogy igazat cselekszik. Mert ki kell mondani végre, hogy elég volt. A nemzet zászlója előtt térdre boruló utcaseprő, az ösztönszerű szalutálást hirtelen sutává torzító rendőr, a kalauz, az egyetem bejáratánál türelmesen sorát kiváró rektor meleg, biztató pillantása mind-mind hozzátartozik ahhoz a képhez, amelyet sokáig vagy eltorzítva, vagy jobbik esetben elregényesítve tárt elénk az intézményesített történelemhamisítás.

Akaratlanul ide kívánczik egy személyes emlék is. A székelyföldi Isten háta mögötti falucskában, Sepsimagyaróson, ahol gyermekkoromat töltöttem, azokban a napokban mintha minden vecsernyekor félre verték volna a harangot. Egy ilyen tompa, kísérteties harangozás idején lépett be a kapunkon kimerülten, porosan Pécsről érkező rokonunk, Gazda Dezső. Özvegy édesapját jött meglátogatni, és a házunk előtt elhaladtában benézett hozzánk is. Nem volt bőröndje, mint utazókhöz illik, csak egy kopottas aktatáskája, és gyalog jött az uzoni állomásról a Hegyfarka felől. Édesanyám abbahagyta a fejést az istállóban, apám kezében is megállt a vasvilla, amellyel friss szalmát hordott a lovak alá. A fáradt, szürke mosolyú üdvözlés után azonnal megkérdezték a vendégtől, hogy mi történik „odaát”. Dezső csak annyit mondott, hogy „Gyermekek, Jánoskám, gyermekek, a pesti srácok...” Aztán leültek a favágó tőkére, és mindhárman egyszerre törültek ki a könnyet a szemükből...

Nos, Lipták könyve elmondja, hogy kik is voltak ezek a „gyermekkek”. Legmegrendítőbbnek azt az átalakulást tartom, ahogyan ezek a mindig éhes, a gyermekszerelem gondolatával kacérkodó, még majdnem-kamaszok öntudatos forradalmárokká nőnek fel az idő parányi töredéke alatt, észrevétlenül. Lipták stílusa a tárgyilagosságon, a tényyszerűségen alapszik. A száraz dokumentumszerűségen azonban túlizzik az őszinteség, a fiatal, romlatlan, egészséges büszkeség, amit az események és eredmények érlelnek hitelessé. Az események önmagukban alakulnak át, elégedetlenségből magasodnak forradalommá, majd szabadságharccá, és alakítják át a kulcsszereplőket is. Apró mozzanatok válnak egyik pillanatról a másikra döntő fontosságúvá. Az események növelnek hősokeket, de kitermelik a gyávákat is. Megrendítő önmarcangoló vallomása, hogy képtelen embert ölni, és nem tudja megmenteni Jancsit, a barátját az embertelenségükből kivetkőzött ávosok golyóitól. Csak a nagy, a visszafordíthatatlanul tragikus fordulat után döbben rá, hogy saját emberi gyengeségénél vannak nagyobb gyávaságok is, és ez: a nemes ügynek hátat fordítani. November 4-re virradólag, amikor a harcostársak egyrésze megfutamodik, „*Sírógörcs fogott el, s mint egy megvert kutya, egy félhomályos folyosó sarkában húztam meg magam... Mint egy élőhalott, úgy álltam órákon keresztül. A zajok lassan elcsitultak körülöttem, már csak a rádió szólt a szomszéd irodában, a magyar íróknak az éterbe szétküldött segélykiáltását ismételve: „Help Hungary! Help Hungary!”... Egyetlen kapcsolatam a külvilággal ez a rádió volt. Úgy éreztem, amíg az szól, addig nincs minden veszve, addig van még hangunk, amit mások meghallhatnak... Hirtelen éreztem, hogy valami megváltozott. Nem tudtam, hogy mi, de valami borzasztó történt. De mi? Igen, ez az! Nem hallom a Himnuszt, amit a rádió most már jóformán szünet nélkül játszott... Megráztam a készüléket, remélve, hogy csak valami laza érintkezés okozta a problémát, amikor a háttérzaj mellett fegyverropogást hallottam. Tehát már a rádiót ostromolják... A Szabad Kossuth rádió megszűnt sugározni.*”

Az események hiteles leírása, az őszinte, tiszta tényfeltárás mellett a lelkiélet síkján végbement változások érzékeltetése emeli a dokumentumirodalom élvonalába Lipták Béla könyvét. Külön köszönetet mondunk azért, hogy engedélyezi műve egy-egy részletének közlését a Kalejdoszkópban. *D. R.*

“ A Testament of Revolution is the story of one man and Every Man caught up in events beyond his control, as waves of individual integrity and patriotism foundered on the rocky shoals of oppression and international politics. The spirit of that time, the growing crescendo of boldness, the solidarity of struggle, the rapture of apparent triumph and the despair of defeat and flight are all brought movingly to life.”

Michael T. Kaufman, New York Times

TESTAMENT OF REVOLUTION

by Béla Lipták

It was the DISZ that had convened the meeting. In their uniform of blue jackets, white shirts, and red neckties, the leaders of the DISZ looked like a special breed of penguins or booby birds. Their purpose for calling the meeting was to preempt the spread of MEFESZ, the new non-Communist student association.

Since the recent formation of MEFESZ in the city of Szeged, suddenly the DISZ seemed to care a lot about us. They talked about special train passes for students, cheaper textbooks, and better food and housing. We did not speak up. We never did. It was their show, and we let them do all the talking. And talk they did. I was scraping the corrosion off my “gold” ring, which had cost me thirty-six forints and must have had some copper in its heritage, because it was turning green. I was spitting on it, rubbing it, and was just beginning to make some progress when I felt Attila’s elbow in my side. He was pointing down to the speakers’ platform, where there was some commotion. The murmur in the aula stopped. Now there was total silence. In startled curiosity the dozing students were beginning to wake up. We were sitting up and starting to pay attention.

Now you could hear a pin drop. Then, from the middle of the tumult at the microphone, a voice rose: “I represent the MEFESZ of Szeged! I want to speak!” It was unprecedented! Extraordinary! The air was thick with tension. We did not know who had spoken, did not understand what was happening. All we could see was that the DISZ penguins were shoving a small fellow away from the microphone. He was a student like us, and he was talking, gesticulating, but we heard nothing - the blue-jacketed DISZ had pushed him all the way to the wall. Then the Party secretary, Mrs. Orbán, came

to the microphone and admonished us, "You have only one duty! Your duty is to study!" She was almost screaming. "You don't want the MEFESZ of Szeged! You don't want any ideas from Szeged!" I could not imagine why Szeged was suddenly such a bad place.

I did not particularly care what she was saying but I was hypnotized by this minihero, this crazy little guy from Szeged. My mind raced on: I do not understand him. I do not understand what he wants. Is he out of his mind? Does he not know that he will be kicked out of the university? Not only that, he will also be thrown in jail - that is, right after they beat the shit out of him. Does he not understand that we are nobodies, that our collective name is "Shut Up"? Does he not understand that he is nothing, that I am nothing, that we have no say in anything? Does he not understand that the microphone is only for the Party collaborators and nobody, but nobody, else talks into it? Does he not know that even the penguins dare only read their prepared statements? And that even then they wait until they are told that it is their turn to read? Attila muttered my own racing thoughts when he said, "I just don't get it!"

Then we saw the members of the military department, the only people who possessed arms at the university, marching onto the speaker's platform, and we got very quiet. You could have cut the tension with a knife. My throat was dry, my breath bated. All eyes were on the officers. Then suddenly, from a distance, we heard a voice.

It was that of a fifth-year architecture student, a blond, very tall young man by the name of Jancsi Danner. He yelled, "Let him speak!" My heart stopped. Nothing like this had ever happened since the Red Army had occupied Hungary. I stared at Jancsi. His ears were red, his mouth was trembling, but he did not blink; he faced the bewildered and frightened stares of two thousand students.

"God, he has lost his marbles!" I said. In the meantime a new and angry sort of murmur was building up, replacing the previously astonished silence, and now, a few rows in front of us, Laci Zsindely, a classmate of mine, hesitantly started to clap.

It was then that the miracle occurred. First one, then two, then four or five students joined in, and suddenly this sparse clapping turned into a hurricane, a burst of thunderous applause the likes of which I had never heard. I saw Attila clapping like a I

madman as he shouted to me, "Applaud or I will never speak to you again!" I had never seen anything like it. As some of the students stood up, the ovation continued, and the Party officials around the microphone became nervous, surprised, angry - and just a bit uncertain. I had never seen them uncertain. That was something new.

My flesh was creeping, and I was clapping as though my life depended on it, as if I were out of my mind. And during all this my mind was racing. Is this possible? Can we actually have a say? Can we contradict them like this, directly to their faces? Is it possible that I matter, that what I think matters? Is it possible that I do not have to hold my tongue all the time? Is it possible that I am not alone? Now, it was total chaos. The Party secretary ran to the telephone. The rest of her penguins were white as sheets. The hands of the officers of the military department had moved to the guns on their belts while the chief of DISZ kept screaming into the microphone.

And then, through all the pandemonium and over the thunderous applause, we heard his voice once more: "I represent the MEFESZ of Szeged! Allow me to speak!" Now I really felt hypnotized. I stood up and began walking toward that voice and saw Attila doing the same thing. From other directions, another twenty, then thirty, students were also starting to move toward the voice. This was all completely spontaneous. We walked without knowing who was walking with us. We were drawn toward the speaker's stand, toward the angry but scared penguins, who had encircled the boy from MEFESZ. The circle thinned as we got closer and we just started pushing the whole group toward the microphone. I saw my hand rise, reaching for one of the fat penguins.

And I saw my wristwatch indicating that it was 3:40 P.M. My God, the movie! flashed through my mind. But then I saw the microphone. Five more meters and we would have it! I pushed with all my might. The DISZ resistance faltered. Now, Jancsi Danner grabbed the microphone and proclaimed, "I ask the representative of the students of Szeged to speak!" There was a deafening ovation that took quite a while to taper off until there was total silence. I saw the six-foot-four Jancsi Danner reaching down to his waist as he gave the microphone to the diminutive delegate from Szeged. I just stood in the protective ring around him, and my eyes filled with tears as he started to speak in a strong voice: "Fellow students! Hungarians!"

saw the flash of cameras. I saw strangers rushing to the telephones. Floodlights started to glare and film cameras begun to buzz. And the little fellow from Szeged was oblivious to it all as he started to speak: "Once again, the wind of freedom is blowing in from Poland. The Polish exchange students at our university are asking for our support. Russian troops are surrounding Warsaw, but the Polish army is also encircling the Russians. The city of Poznan is also free, but surrounded. Poland is showing the way and is asking for our solidarity. We will not let them down! We, the students of Szeged, have decided to follow the Poles in establishing our independent student organization, the MEFESZ. Please join us. Please do not believe the lies. Please form your own MEFESZ!" At that point he seemed confused. His voice faltered.

And then, haltingly, without a tune, he started to mumble the words of our forbidden hymn, the hymn most hated by the Communists: our national anthem. This anthem had not been heard in public for nearly a decade; one could sing it only in church, after the mass. This anthem that stood for the things the Communists most despised: God, country, and liberty. The anthem that we call our national prayer, the anthem that a Hungarian can sing only while standing at attention. The great chandelier of the aula trembled and the windows shook as we sang our hearts out. As we finished we were all weeping. And during those couple of minutes of singing, a miracle occurred in that great hall.

We were not the same people we had been a few minutes earlier. We, these tearful kids still standing at attention in that great hall, we had been reborn. We had stopped being scared. And therefore we were free! It was sometime around five o'clock when, by acclamation, we decided to form our own branch of the MEFESZ. The Party officials and the DISZ penguins were still near the speaker's platform, but now we had the microphone, and it was up to us to decide who would use it and we did not stop anybody from speaking. If the students liked what a speaker was saying, they would clap, if they did not, their silence spoke for them. The first few speakers concentrated on student matters. One suggested that we should also learn English, French, and German instead of only Russian. Another proposed that the subject of Marxism-Leninism no longer be compulsory. In the meantime, people started to arrive from other universities and factories. Through some magic, which I still do not understand, by this time the whole city knew that

something unusual was happening at the Technical University. The speeches became more and more passionate and fiery, the demands broader in scope and more radical. I was completely euphoric. I was really starting to believe that I mattered, that what I thought, what we the students thought, made a difference, that our future was in our own hands. These few minutes transformed the students of this university into true patriots. If that sounds maudlin, I am sorry; I cannot help it. All I know is that it felt great and that my life suddenly had a purpose. All I wanted to do was to serve, to be part of this struggle that would make my countrymen free, proud, and happy. But fear and self-doubt followed the euphoria...

We were trying to follow the example of the last Hungarian revolution, the example of those who, in 1848, condensed the demands of the nation into twelve concise points. It must have been about 7:00 P.M. when a shy student with a bad stutter came to the microphone. His stammer made his already quiet voice barely audible. With tremendous effort he squeezed out: "C-c-could th-th-the R-r-russians l-l-leave?" The response was indescribable. First there was deathly silence, and then the thousands of people in the aula rose to their feet with an ovation that seemed to go on forever. We just could not believe it! Finally! Finally somebody dared to ask the question that was on all our minds, but nobody had the courage to say it out loud.

And then, mixed with the applause but slowly drowning it out, a rallying cry grew until it was deafening: "Russkis go home! Russkis go home!" For the last hour I simply stood at the microphone with those who helped to clear the way for the student from Szeged to speak... Finally, the Party secretary strode to the microphone. Her tone was ominous. She told us that the meeting was closed, that anybody who remained would be participating in an illegal gathering, and that the penalty for that was expulsion. After that, she abruptly marched out, followed by the DISZ and other Party officials. The representatives of the press also left; only one newspaper reporter, a redheaded young man from the paper Szabad Ifjúság (Free Youth) dared to stay.

To our surprise, though, the officers of the Military Department and their commander, Colonel Marián, Rector Cholnoky, and a few of the professors also remained. Maybe even more remarkable was the fact that in spite of the expulsion threat, none of the students were leaving. Now a new speaker took the

microphone: "Let us take our demands to the radio," he suggested... We were collecting our things and getting ready to leave when the officers of the military department, whom we had almost forgotten and who until now stood quietly at the wall, started walking toward the microphone. Everything stopped. All eyes turned on the commander and department head, Colonel Marián. He was a short, dark man of about thirty-five. Naturally, he was a Communist, and he was also Jewish, as were many people who were in positions of authority at that time. It seemed that just as the German occupiers picked mostly German Hungarians to run the country for them, the Russians had chosen mostly Jewish Hungarians. But Marián was a Reform Communist like Imre Nagy. He was no traitor, and certainly not a fanatic.

Marián was a farmer's son from Transylvania, the part of Romania that was taken from Hungary after World War I. In Transylvania the Jews were fully integrated into Hungarian society. There, it made no difference if you were a Jewish Hungarian or a Calvinist one. Still, as István Marián walked to the microphone I did not know what to expect. As I lowered the microphone to match his five-foot-something stature, I was silently praying to God: "Don't let him call us comrades! Anything but comrades!" Marián's first words were: "My sons!" About half the students were female, but we still felt that he used the right address — in fact, the only possible address. He continued, "My life is not more valuable than yours. I, too, am first a Hungarian, and everything else comes only after that. But I am older and I know this regime better than you do. I will not allow you to walk into an ÁVH trap in the dark of the night. No, we will march in the daylight tomorrow and we will march after having obtained the proper permits. We will not break any laws. And if we do a good job tonight, tomorrow the whole capital will march with us. And then I will lead you!" I was so relieved! This was what I was waiting for; this was what I needed. I needed the guidance of someone who knew what needed to be done - someone who was both smart and brave - someone I could trust. In that moment I decided that I would stick with Colonel Marián...

It was past 2:00 A.M. on that Tuesday, the twenty-third of October. I tried to open the creaking kitchen door quietly. Memi had left my supper on the stove, and I started eating from the stew pan. Then I heard some stirring in the bedrooms, so I quickly got a plate and continued stuffing myself with slightly

improved manners. Memi appeared in her bathrobe, then Aptyi in his nighttime beret, which warmed his balding scalp. Eventually Péter and Andris also joined us.

I told them about the meeting and read out loud our demands and the announcement of the demonstration... Next I handed over the stenciled copies of our announcements to Péter. He took them, but warned me: "Tomorrow there will be no demonstrations, there will be arrests!" ...

FELHÍVÁS AZ OLVASÓKHOZ

A szabadságharcról szóló angol nyelvű könyvem, a "A Testament of Revolution" megjelenése óta közel egy tucat megkeresést kaptam a világ több részéből olyanoktól, akik dokumentum filmeket készítenek az 50-ik évfordulóra és valamilyen információra lenne szükségük. Három ilyen kérést szeretnék közzétenni az Önök lapjában annak reményében, hogy akad az olvasók között olyan, aki a kérdésekre választ tud adni.

Az első kérés Phil Casoar-tól származik, aki Párisban dolgozik egy olyan programon, mely bemutatná, hogy mit is tett Gyuri és Jutka 1956-ban. Ők voltak 1956 novemberében a Paris-Match fedőlapján..., s a rendezők annyit tudnak csak, hogy Gyurit megölték a szovjetek, Jutka pedig Ausztráliába került, s mindketten a Dob utcai szabadságharcos csoport tagjai voltak, melynek főhadiszállása a Spinóza Caféval szemben volt. Azt is megállapították, hogy a csoport parancsnoka magas volt, fehér svájci sapkát és bőr zakót hordott. A rendezők kérik, hogy bárki, aki ismeri ennek a csoportnak bármely tagját, jelentkezzen.

A második kérés Yoko Tabiratól származik, aki Japánban az "NHK documentary program" igazgatója. Ő John Sadovy megkeresésében kér segítséget.

Mint tudjuk, John Sadovy írta a Life Magazinban megjelent, és az egész világot bejárt, megrázó cikket szabadságharcunkról.

A harmadik kérés Per Bang-Jensené, kinek édesapja, Povl Bang-Jensen dán diplomata, nem volt hajlandó kiadni a szovjeteknek azoknak a magyar szabadságharcosoknak a névsorát, akik az ENSZ-ben 1957-ben tanúskodtunk, s ezért a New York-i Central Parkban lelőtték. Per, a fia, minden információt megköszön, ami édesapja meggyilkolása részleteinek nyilvánossághozásában segíthet.

Lipták Béla

Veszely Ferenc

**EGY 56-OS MAGYAR SZABADSÁGHARCOS
MEGLÁTÁSAI**

Budapest, 1956. október 23.

A tömeg gyűlt, duzzadt, elárasztva az utcákat
kiöntött a járdákon fel a kidomborodó kövezetre,
söpört tovább, körülfolyna a megakadt járműveket,
készítve rendőrt fegyverét átadni mosollyal,
míglen lelátó házak tapsoltak mámorban dülöngélve,
mert zászlók lengtek lyukasan az ablakokban a gyűlölt
szimbólum nélkül:

túláradt szabadság, arcok az égre emelve –
mielőtt a távoli pattogás hangja kirózsált sebeket
és az áldott élet kitört az erekből a lüktető bőrre habozva
és a letiprottak gördültek rángatózó végtagokkal
örvénylő csatornák mellett, hörgön fulladozva,
és a kétségbeesett csend bénító hitetlenségében
a borzalom beszorította a torkokat, bezárva szitkot és
sikolyt,

s megnőtt, vadult szemek bolyongtak döfve sötétbe
világosságnál

ahol fekete-kabátos keselyűk vizsgálták a
holttesteket hivatásosan

amíg veszélyt érezve szétrebbentek, nem merve
befejezni a munkát –

mert a harag összegyűlt és alakzatba állt,
előntötte az utat borzalmasan, halálra szántan,
félelmetlen

és a tömeg végigsöpört az ujjongó körúton
győzelemben –

soha áradat nem elsöpröbben.

Ferenc Veszely

Budapest, October 23, 1956

The crowd gathered swelled flooding the streets
sidewalks overflowing the pavement that heaved
swept down engulfing stranded boulevards with
vehicles halted

prompting policemen to yield their weapons smiling
while the tenements looking down applauded and
waved,

and flags hung from the windows without the hated
emblem:

freedom overflowing, heads lifted to the sky —
before the far sound of popcorn flowered the flesh
and the blessed life burst from pulsing wounds,
frothing,

Kapu - Gate. Photo by Emilia Kun

and flailing, the trampled fallen rolled by gutters
choking

then the silence dismayed spread dumb disbelief
and horror gripped throats, shutting in the screams
while crazed and enlarged eyes raved darting the
darkness in light

where black-coated vultures were were examining
the corpses business-like
until sensing the danger flew off frightened, afraid to
finish the job —

because the anger swelled down the streets and re-
formed

retaking the boulevard terrible, ready to die, fearing
nothing —

and the crowd swept down the triumphant boulevard
in victory,

no flood ever more sweeping.

MEGKÉSETT SZÜLETÉSNAPI KÖSZÖNTŐ MISKA JÁNOSNAK

A Szigeti Magyarság főszerkesztője, Miska János fáradhatatlanul dolgozik, hogy szűkebb hazájának, a Vancouver-szigeti magyar közösségnek minél hitelesebb krónikása legyen.

A magyar kultúra napszámosa, de hála Istennek, munkásságát az óhaza is elismerte: 2004-ben a Magyar Tudományos Akadémia köztestületi tagjává választotta.

Miska János 1956-ot az ELTE diákjaként élte meg, amelynek vérbefojtása után azonban neki is el kellett hagynia hazáját. A sors fintorának is tekinthető mozzanat, hogy éppen Sztálin születésnapján, december 21-én hagyta el hazáját. 1957 februárjában érkezett Kanadába, és azóta két hazát szolgál szellemével: az otthon hagyott szülőföldet és az újat, amelyben megbecsült tudományos kutatóként, íróként, emberként a szellemi elit élvonalába került.

Egykori gimnáziumi tanára, dr. Papp Béla „univerzális embernek” nevezte Miska Jánost, aki szerkesztőként és könyvtárosként minden elérhető begyűjtött az egyetemes magyar szellemi élet kincsestárbá. Olyan nyitott szemmel és szívvel élte-éli meg kanadaiságát, hogy közben mindig magyar maradt, mint minden idők Mikes Kelemenje.

Borbándi Gyula szavaival: a nyugati irodalomban nincs párja a rendezettség szempontjából a kanadainak, köszönet Miska János feltáró és rendszerező munkásságának.

Születésnapjára kissé megkésve, de nagy szeretettel emlékezünk, és kívánjuk neki, hogy sokáig éltesse Isten mindannyiunk örömére.

A NEW HUNGARIAN BOOK ON THE BLOCK
“I feel you have created something lasting.”

Dr. John Miska

Frank Veszely, **MY TROUBLE-BEAUTIFIED LIVES**
ISBN 9632184122, Gyomapress 2005,

220 pages on photo paper
with colored photos, \$ 35.00

May be ordered from the publisher,
Totkaep LTD,

E-mail: totkaep@nap-szam.hu

Fax: 011-36-06-66-386-186

HAPPY BIRTHDAY TO JÁNOS MISKA

A scholar of Hungarian literature, Janos Miska lives in Victoria, B. C. He is the Editor-in-Chief of the local Newspaper Szigeti Magyarság.

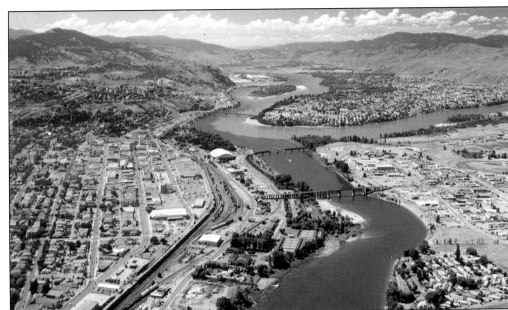
“As far as the exploration of Hungarian literature in the Western World is concerned, the most significant analytical and organizational work has been carried out during the ‘eighties and the ‘nineties by John Miska, even though he specialized in one part of it only - the Hungarian-Canadian. In that area, however, he has accomplished so much that - along with George Biztray’s writings - Hungarian-Canadian literature appears to be the most thoroughly researched and best organized domain of Western Hungarian literature. It is sad to admit, but no one else has done such exhausting work anywhere else, except perhaps [Stephen Béla] Várdy and his wife, Ágnes Huszár, in the United States, who prepared a survey of English-language Hungarian scholarly literature in the U.S.A.”

Gyula Borbándi, in his book: *Emigráció és Magyarország: A nyugati magyarok a változások éveiben, 1985-1995* [The Hungarian Emigrants and Hungary: The Hungarians of the West During the Years of Political Change, 1985-1995] (Basel-Budapest: Az Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem Kiadó, 1996), p. 254.

Veszely Ferenc

Bajban szépült életem

Egy 56-os magyar emigráns vivódásai

Mint városomban két folyó – bennem két élet folyt egybe:
egy magyar és egy kanadai

HEGEDŰS ENDRE HANGVERSENYE
AZ 1956-OS JUBILEUMI ÜNNEPSÉGSOROZAT
NYITÁNYA A TORONTÓBAN

„A mesterművek életünket kiteljesítő üzenetet hordoznak. Bevilágítanak az emberi lélek mélységeibe, lemennek a poklok fenekére, majd onnan ujjongó örömmel szabadulnak fel a fényre... Mindaz, amit Schumann, Liszt, Chopin, Mozart, Bartók hagyott nekünk ajándékba, segít megérteni, miért érdemes élni”
 – (Hegedűs Endre)

Az 1956-os magyar forradalom szinte megállította a világot – a lélegzeteket mindenképpen. Mert világ csodája volt, hogy az a parányira zsugorított, megnyomorított Magyarország kiállt szabadsága mellett. Egymagában, segítség nélkül, éhesen és fázósan, de izzó lélekkel.

Ennek a történelmi eseménynek érkezett el a félévszázados évfordulója, amelyre a világ minden sarkán ünnepségsorozattal készül a magyarság.

Torontóban csodálatos nyitánya volt ennek az emlékévnnek: Hegedűs Endre magyarországi zongoraművész hangversenye.

Január 20-án érkezett a torontói Magyar Kultúrközpontba Hegedűs Endre, ahol az Árpád-terem gyönyörű koronacsillárja alatt játszotta el kedvenc darbjait - „**Az 1956-os hősök tiszteletére**”.

Hogy van elvárás az egyetemes kultúrkincsek megismerésére itt kint, a diaszpórában is, azt a Hegedűs-koncert is igazolta. A közönség végtelen nagy lelkesedéssel fogadta a világhírű, rendkívül szerény, közvetlen és kedves zongoraművész előadását.

De ki is igazából Hegedűs Endre?

Életrajzából kitűnik, hogy a világszerte elismert művész számos nemzetközi verseny nyertese. A monzai Rina Sala Gallo- és a morconei Rahmanyinov-zongoraverseny első díjasa volt, míg a sydneyi Nemzetközi Zongoraversenyen és a milánói Scala Dino Ciani-versenyen második díjat kapott, munkásságáért elnyerte a Steinway Artist címet, a Cziffra György-és a Liszt-díjat, feleségével, Katicával pedig a Kultúra 22 díjával tüntették ki. Folyamatosan koncertezik és tanít a világ minden pontján Magyarországtól Japánig, Ausztráliától Dél-Koreáig.

Hegedűs Endre sikerének titka minden bizonnyal tehetségében rejlik, ám ezt erősíti hihetetlenül kifinomult mesterségbeli tudása és Istenbe vetett mélységes hite. Egész ember, mert lelkileg kiegyensúlyozott. Istentől kapott adottságát, érzékenységét szülei segítették kiteljesedni, amint elmondta, édesanyja éneklése és édesapja zongorája jelentette számára a zenével való első kapcsolatot. A hőmezővásárhelyi otthonból nemcsak a muzikalitást hozta magával, hanem a magyar nép szabadságharcáról őrzött első emlékét is: két éves korában hallotta azt a puskalövést, amely édesanyjával való sétáján megijesztette.

„Hegedűs Endre nemcsak felkészült szólista, hanem gyakorló tanár is. Tanít a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Budapesti Tanárképző Intézetében, s foglalkozott egészen kis gyermekekkel is. Dolgozott két teljesen eltérő mentalitású országban: Japánban, ahol diákjainak a visszafogottságát kellett áttörnie, s Amerikában, ahol a laza tanár–diák kapcsolathoz kellett hozzászoknia. Bevallása szerint szeretettel és lelkesedéssel nevel. Nem tudja és nem is akarja elválasztani a zenét a mögötte rejlő lelki, etikai és erkölcsi tartalmától. Volt kitől tanulnia, hiszen olyan mesterek óráira járt, mint Antal István, Kocsis Zoltán, Rados Ferenc, Schiff András vagy Hajdú Anna”, írja róla Czár Katalin a művész életútját bemutató, Ferenczi Andrea Hegedűs a zongoránál c. könyvet méltatva.

A világ egyik legjobb Liszt-játékosaként számon tartott Hegedűs Endre torontói repertoárjának zömét Liszt- és Chopin-számok alkották, de megajándékozta hallgatóit Bartók Régi táncdalok, Este a székelyeknél és Allegro barbaro c. darabjaival is. Minden szám előtt kis előadást tartott a felcsendülő zeneszámról, amelyet aztán olyan átéléssel adott elő, kotta nélkül, hogy szinte maga is feloldódott a dallamokban. Mintha nem is a kéz játszott volna a Reményi-ház kölcsönözta remek zongora billentyűin, hanem Isten lelke, amely áthatotta az egész előadást.

Hegedűs Endre játékát nemcsak élmény volt hallgatni, hanem az élet ritka ajándéka, felejthetetlen és egyszeri. Liszt darabjának címével, Isten áldása volt a magányban, az anyanyelv éltető melegétől messze, felemelő és mindennapjainkat lélekkel és érzéssel feltöltő áldás.

ENDRE HEGEDŰS
“REMEMBER HUNGARY 1956”
ANNIVERSARY CONCERT IN THE
HUNGARIAN CULTURAL CENTRE TORONTO

Endre Hegedűs is a well-known soloist in the international concert life.

“I was born in the town Hódmezővásárhely, Hungary on 16th September 1954. I graduated at Franz Liszt Academy University of Music in 1980 as a pianist and professor of piano. I took part of altogether 20 international piano competitions...”, he says. Endre’s professors were *István Antal, Zoltán Kocsis, András Schiff, Ferenc Rados* and *Anna Hajdú*. Currently he is working in the same institute, the Franz Liszt University, as a professor of piano. After having completed his studies, Endre Hegedűs took several piano master courses from Bruno Leonardo Gelber and Tamás Vásáry.

Hegedűs was awarded prizes at ten international piano competitions. He won first prizes at the Rina Sala Gallo in Monza and at the Rachmaninov International Piano Competition in Morcone, Italy, and second prizes at the International Piano Competition in Sydney, Australia and the Dino Ciani Competition of the Milan Scala, Italy. He toured and gave guest performances with great success in most countries of Europe, Canada, Australia, Japan, South Korea, the former Soviet Union and the United States.

Hungarian television channels have made ten live recordings with Endre Hegedűs in the past years, the Japanese State Television transmitted a sixty-minute composition from the artist’s Tokyo concert in 1997. In October 1997 Endre Hegedűs received the Cziffra György Prize awarded by the Hungarian Liszt Ferenc Society every third year, for his artistic achievements. In March 1999 the Steinway Center New York conferred on him the title “Steinway Artist”. In 1999 he was chosen in England among the best three hundred active pianists in the world. On March 15, 2000, the Year of the Millennium, he was awarded the Franz-Liszt-Prize by the Minister of National Cultural Heritage. On October 15, 2000, Endre Hegedűs performed in the Liszt Academy Budapest both piano concertos by Brahms under the button of Tamás Vásáry and with the Budapest Symphonic Orchestra. Beside the live radio broadcast, the Hungarian Television made

a concert film oh this unusual concert. His native town, Hódmezővásárhely donated him the Pro Urbe Prize in December 2001 for the more than 110 recitals Hegedűs performed there for the public. In March 2002 he received the Kultúra 22 Prize for his activities from the City Hall of Budapest-Budafok-Tétény. He performed with a very warm resonance in 2000 and also as an invitation back in May 2002 in the Canberra International Chamber Music Festival in Australia. In the same month he played a Liszt solo recital in the Sydney Opera House, then made his debut in Seoul, South Korea with two concert performances as well.

“My wife, Katalin Hegedűs is also a graduate of Franz Liszt Academy of Music... She is a chamber music artist as a pianist and a choir conductor as well. She performs regularly with me in concerts in Hungary and abroad, including direct broadcasts in studio concerts.”

Építészet - Architecture. Photo by Emília Kun

EGY KANADAI MAGYAR ÍRÓ ÚJ KÖNYVE
*“Helyed az irodalmunkban jelölöm ám,
mégpedig az élen!”* Dr. Miska János

Veszely Ferenc, **BAJBAN SZÉPÜLT ÉLETEIM**
ISBN 9632184122, Gyomárpess 2005
220 oldal fotópapíron, színes képekkel, \$35.00
Megrendelhető a felelős kiadónál,
Totkaep LTD, E-leveél útján:
totkaep@nap-szam.hu
Faxon: 011-36-06-66-386-186

Bartis Ferenc

1956 ŐSZÉN KOLOZSVÁRON

Légy büszke, bajtárs, hogy magyar vagy!
 Mindeki legyen büszke, bátor!
 Elég volt a hozsannából!
 Most induljunk el Kolozsvárról
 Budapestre!

KÖSZÖNTŐ

(a dr. Merényi Lászlóék által vezetett anyaországi
 csoport érkezésekor) - *részletek* -

“... Isten hozott Titeket. Ha nem is mehetünk
 hozzátok, legalább Ti gyertek hozzánk, de minél
 gyakrabban. Mert árváknak, elhagyatottaknak
 érezzük magunkat...”

Mi aggódva és bizakodva tekintünk Budapest
 felé. Nálatok forradalom készül... S ezért aggódunk,
 mert mi, erdélyiek kimaradunk belőle... Csodákat
 művelnek a magyar írók! Higgyünk abban, hogy a
 világ minden magyarja összefog azért, hogy a
 magyar írók álma megvalósuljon, hogy
 Magyarország szabad és független legyen!”

(*Elhangzott a Kolozsvári Bolyai
 Tudományegyetemen, 1956 őszén*),

Bartis Ferenc: Az összmagyar eszme, Összmagyar
 Testület, Budapest, 2005.

FALL 1956, KOLOZSVÁR

Be proud, my friend of being Magyar!
 Be full of pride, lordly spirited!
 There was enough allelujah!
 Let's all leave at once to Budapest
 From Kolozsvár!

(Translated by George Telch)

GREETINGS

(to a Hungarian delegation, lead by dr. László
 Merényi) - *portions* -

Welcome! If we cannot come to you, at least
 you come to visit us as often as possible. Because, we
 feel orphaned and abandoned... We look toward Buda-
 pest with anxiety and hope. A revolution is on its way.

Therefore, we Transylvanians are anxious be-
 cause we will be left out...

The Hungarian writers are creating miracles!
 Let's believe that the World's Hungarians will unite to
 enable their dream, that Hungary become free and in-
 dependent, come true!”

(*Bolyai University of Kolozsvár, Fall 1956*)

Bartis Ferenc: Az összmagyar eszme. Összmagyar
 Testület, Budapest, 2005

Translated by George Telch

Nagyváros - Urban Zoo. Photo, by Emilia Kun

“Be kell vezetni a művészet módszereit az életbe, nem azért, hogy művészetet csináljunk az életből... Hanem hogy életet csináljunk a művészetből.” Malraux

KUN EMÍLIA, A SOKSZÓLAMÚ MŰVÉSZ

Telch Rozália

Karácsonyi asztalom ékessége egy olyan textília volt, amelyet Kun Emíliától kaptam. Büszkén hívtam fel a vacsora vendégek figyelmét a terítőmre. Valaki megjegyezte, hogy hasonló anyagot a méteráruboltban is beszerezhetünk. Hol van a művész aláírása, honnan tudni, kinek a munkája?, aggodalmaskodott másvalaki. Erre nem könnyű válaszolni, mert a vizuális művészetek világának is van hamupipőkéje. A textiltervező nemcsak a megrendelő igényeit elégíti ki, hanem figyelnie kell arra is, hogy a szakszerűség saját belső hangját és alkotókedvét véglegesen el ne némissa. *Jól gondolom ezt?*, kérdezem Kun Emíliát.

K. E.: Pontosan így van. A tervező mindig az adott feladatnak, kötelességnek, helyzetnek rendeli alá a tehetségét, mert ezt kívánja a megbízás, amelyre szerződést kötött. Én Kanadában ebből élek, ez a munkám, tehát ezt a szempontot kell követnem.

És csak te tudod mint művész, hogy egy kidobott rongydarab hány hosszú óra munkáját, gyötrelmét, szenvedélyét rejt. A névjegyed nem kerül rá a végváznakra, de az egyéniségedet kivetíted a kelme mintáiban, a bennük röpködő madarak, lepkék, virágok tarkaságában. Mi vezetett téged a textilhez, miért ezt választottad és nem a grafikát, mondjuk, hiszen nagyszerű rajzoló vagy?

K. E.: A hímzés, tulajdonképpen a rongyozás már kisgyerekkorom óta kísért. Három éves koromban már varrtam a rongyszőnyegnek előkészített csíkokat, hogy amikor szövik, akkor ne csüngjenek ki. Nagyon szerettem ezt a műveletet, és azt, hogy az összevarrt csíkokat felgombolyíthattam. Mikor is tudatosult ez bennem, hogy milyen irányba induljak el? Diákkoromban már el kellett döntenem valamit. Miután megérkeztünk Kanadába, akkor is választás elé kerültem, az eshetőségek nyitva álltak az ember előtt. De belecsöppentem a textilvilágba, és tetszett, ami előttem kitérült. S bár nem fizették akkor jól, szívesen nekiláttam. Azt mondhatom, hogy ez a textil iránti vonzalom nagyon régen bennem lappanghatott, valahonnan azoktól a rongycsíkoktól eredeztethető.

Emília Tantramaron - in Tantramaron, N.B.

Még van más emlékem is gyermekkoromból: nagymamám papír tapétáját a konyhában annak idején órákig tudtam bámulni, és csodálkoztam, hogy lehet annyi egyforma virág egy sorban, egy indán. Amikor iskolába kerültem, akkor az első írásgyakorlatunk, a vonalkák és kis karikák rajzolgatása volt, az alsó a díszítő sor volt. Az volt a kedvencem, a kis spirálok és a többi kis motívum. Azok jelentették a választ a tapétán látott ismétlődő motívumokra. Pályám azonban valahol a festőiskolában kezdett konkrétan körvonalazódni, ahol aztán a rajzkészségemet és a színek iránti hajlamomat is kifejleszthettem.

Hol jártál iskolába?

K. E.: Kilencedik osztályig Szatmáron magyar nyelvű művészeti iskolába jártam, majd átköltöztünk Nagybányára, ahol viszont már csak román nyelvű zene- és képzőművészeti középiskola volt, oda iratkoztam be. Így történt meg, hogy a tizedik osztályt megismételtem, mert nem tudtam jól románul. De ha jól belegondolok, utólag azt kell mondanom, hogy mindennek megvan a maga előnye is. Még a bukásnak is. Mert így négy évig voltam ott diák, és ha nem lett volna az a négy év, meglehet, nem lettem volna annyira felkészülve, hogy az egyetemre bekerüljek.

Bányán kik voltak a tanáraid?

K. E.: Vida Gézának, az Európa szerte ismert szobrászművésznek a felesége volt az iskola igazgatója, aki a férjének a szellemét is behozta az intézetbe. Sájnelik Pista bácsinak, aki szobrász tanárunk volt, nagyon sokat köszönhetek, mert ő biztatott, bátorított, hogy szobrász szakra menjek. Ő vette észre, hogy megvan a formaérzésem, viszont a festészeti tanárim, Véső Guszti bácsi és Bitay Ilona festőnek szántak. Komoly, tehetséges tanárok neveltek, akik tudtak tanítani, ki tudták hozni a tanítványokban rejlő képességeket, hajlamokat. A fegyelem is nagy volt az iskolában, ami használt a felkészülésünknek.

Úgy tudom, érettségi után Kolozsvárt a Ion Andreescu Képzőművészeti Akadémián folytattad a tanulmányaidat.

K. E.: Igen. Megérkeztem Kolozsvárra a kis kofféremmel felvételizni, de igazán még nem tudtam, hogy mire is akarok beiratkozni. Ipartervező szerettem volna lenni, ahol a formaérzékeimet gyümölcsöztetni tudom, ám olyan szak nem volt ott. A papírokkal a kezemben, várakozás közben, a sorban döntöttem el, hogy textilművészetet fogok tanulni. Aztán végül divatszakon végeztem kosztümtervezést. Miután bejutottam az egyetemre, sokat tanultam technikailag is, de az alapképzés dolgában talán mégis a középiskolának nyújtanám a pálmát. Miután Kanadába érkeztem, új dolgokat tanultam, dolgokat, amiket rá tudtam építeni az otthon szerzett alapokra.

Az egyetem után hova kerültél?

K. E.: Nagyváradot választottam, és egy kötöttárugyárban tervező lettem. Az volt az álmom, hogy a színházba kerüljek tervezőnek, amiből aztán nem lett semmi, mert nem voltam hajlandó beállni a szeku táborába. Váradon ismertem meg Andrást, aki a férjem lett, és akivel később elhagytuk az országot.

Mi a kedvenc „műfajod”?

K. E.: Nehéz megmondanom. Mert akármibe kezdek, akkora örömet érzek, hogy akkor is folytatnám az alkotást, ha senki nem látná és nem értékelné. Nekem a munka sokfélesége, maga az alkotás rendkívüli gyönyörűségét okoz.

Az ontariói Hillsdale-ben laktok, a szó igazi értelmében vett festői környezetben. Miután meglátogattalak a műtermedben, a következőket írtam

egy textildarabban legalább. Kun Emília csodálatos kelméket tervez, amelyeket digitális eszközökkel önt végleges formába. Alkotói módszere a grafikától a fényképezésig nagyon sok területet átfog, hogy aztán a fonalak harmóniájában, varrott, szövött változatban kerüljön a megrendelő asztalára. Eközben azonban álmodik – műalkotásokat, a kolozsvári művészeti akadémián és a nagybányai festőiskola utódként elképzelt nagy műveit álmodja formába. Így született meg egyik legmegrázóbb nagyképe, az 1956, amelybe belesűrítette a szabadságáért megindult magyar nemzet minden reményét, fájdalmát, szépségét és keserűségét. Csupa lüktetés, csupa erő a kompozíció, amely ennek a tragikusan felemelő történelmi eseménynek állít maradandó emléket.” (Montreáli Magyar Krónika, 2005. nov.18.) Mit mondanál erről a munkádról?

K. E.: Az 1956-al akartam tulajdonképpen bemutatni magamat a CHAC (Kanadai Magyar Művészek Egyesülete) tagjainak, akikkel a nyáron, augusztus 6-14. között New Brunswick-ben, Tantramar-ban egy szimpóziumon vettem részt. Természetesen, a magyar forradalom félévszázados évfordulójára készítettem, ezzel a darabbal veszek részt az emlékkiállításán is. A szimpóziumon kb. 55-en vettek részt, a művészekkel való együttlét szinte szárnyakat adott nekem, új terveim születtek, amelyeket minden áron meg akarok valósítani. A képesítesemhez közel álló munkám van, de ez inkább szakma, nem művészi tevékenység. Művészetre szinte csak hobbiként jut időm, a nyári program után azonban egyre jobban érlelődik bennem az elhatározás, hogy munkámat félidősre váltom fel, hogy több erőm, időm maradjon a kreativitásra. Érdekes volt a nyári művésztáborozás, mert majdnem minden műfajnak jelen voltak a képviselői - az egyik festő volt, a másik szobrász vagy textiles, keramikus, fotós -, akikkel nagyszerű érzés volt kicserélni a gondolatainkat. Voltak, akik órát tartottak, műhelymunkát bemutató előadásokat, amelyek a testvérművészeti ágak titkaiba, fogásaiba vezettek be. Én Szilasi Gábor és Torma Anna óráin vettem részt, egyrészt azért, mert mind a textilművészet, mind a fényképezés az én területem, másrészt azért, mert Gábor nemcsak rangidős, hanem kiváló, nagy tudású fotóművész is, akitől mindenképpen tanulni lehet. Én is tartottam egy beszámolót a munkámról, hiszen majdnem mindenkivel most találkoztam először, tehát be kellett mutatkoznom a kör résztvevőinek. Éppen a már említett 1956 c. alkotásommal. Azonkívül, hogy nagyon jó hangulat

volt a táborban, nagyszerű érzés volt másokkal egyszerre reagálni dolgokra, felismerni azt, hogy mindenkinek egy adott pillanatban épp az az érdekes, ami nekem, hogy szinte egyszerre kattognak a fényképezőgépek, mert valami másoknak is éppen úgy tetszik, mint nekem. Kanadai életem során elszoktam ettől a szakmai összetartozásról, és most nagyon örültem, hogy újrafedeztem ezt a világot. Mindenképpen buzdító, frissítő hatása volt rám. ami biztosan

A textilművészet, valamint a digitális technika találkozásáról hallhatnánk valamit?

K. E.: Nem is mondhatjuk, hogy találkoztak, mert azt hiszem, mindig ott voltak párhuzamosan egymás mellett. Kevés időm van, és mivel tudom, hogy valamit be kell mutatnom, aminek egyik eleme itt van, a másik meg ott, össze kell hoznom őket, és így keresztezik, vágják és kiegészítik egymást. A technika segít abban, hogy ki tudjam fejezni mindazt, amit elképzeltem, amit meg akarok valósítani. A képszerkesztésben minden technika összejön. Mondhatnók, képet alkotni különböző technikákkal lehet. Nem tudom megmagyarázni, hogy mit miképpen ábrázolok majd, mert mindig úgy vagyok, hogy ha valamit meglátok, ami megragad – lehet az forma, szín vagy egyéb, és akkor azt meg kell komponálnom. A megformálás technikája magát kínálja majd. Ez előbb kérdezted, hogy melyik az igazi műfajom. Azt hiszem, hogy együtt a textil, a digitál és a fotó.

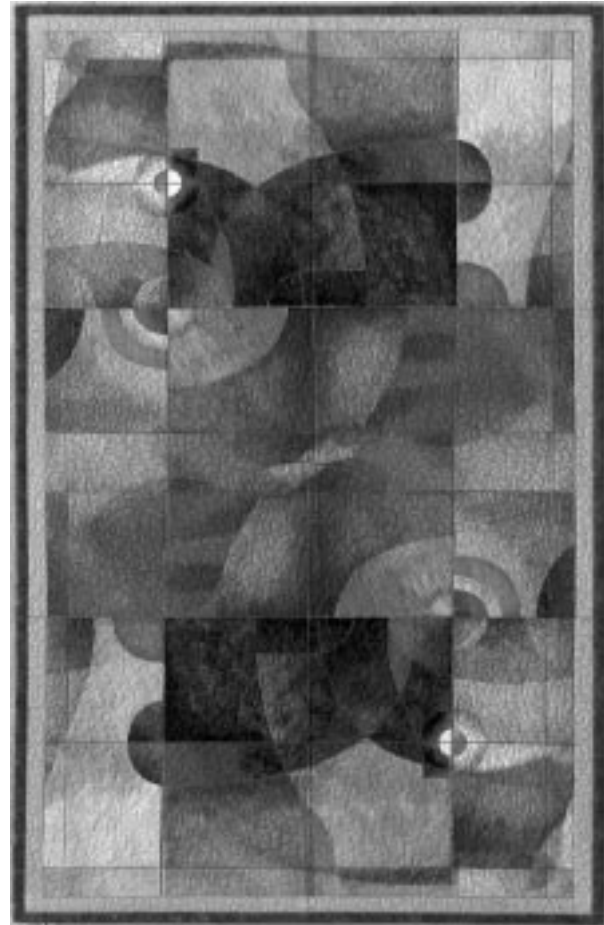
Tehát, ha digitális módszerrel elkészítesz egy mintát, akkor annak textília lesz a végeredménye?

K. E.: Igen, az kinyomtatható vászonra. Van olyan is, hogy a mintát én kinyomtatom anyagra, majd összevarrom, s így alakul ki egy nagyobb munka. Sajnos, szöni nem tudok, mert nincs hozzá felszerelésem. Amikor rendelésre dolgozom, akkor is az anyagban ölt végleges formát a vázlat.

Milyen terveid vannak?

K. E.: Ó, rengeteg elképzelésem van. Nagyon sok téma felgyülemlett az idők során, mialatt mondjuk az ember szemlélete is változott, és másképpen látja azt, ami azelőtt egyféléképpen ragadta meg. Továbbra is elsősorban a textil, a forma kérdései izgatnak, de a fotó sem maradhat el. Tehát az összes ág, amit mind itt tanultam Kanadában, hozzásegít ahhoz, hogy az évek során felgyűlt ötleteimet megvalósítsam. Úgy érzem, hogy most már elérkezett az ideje, hogy ne a

megrendelővel foglalkozzam kizárólag, hanem a saját művészetemmel is. Talán sor kerülhet nemsokára egyéni tárlatom megszervezésére is. Egyelőre dolgozom, kidolgozom magamból a sokévi ötletet.

Emília Kun: Duality. Digital textile on cotton fabric, quilted and stitched. 45" x 25" (114 cm X 63 cm). 2004.

www.emiliakun.com

INTIMATE CHATTING ON THE PORCH

by Jenő Dsida

*Such a perfect and peaceful afternoon.
Our hearts are pulsing with it.
We are seating face-to-face,
and are chatting.*

*I am as simple and good
as a bird which floats over the
word. You're clear as crystal
and clean as the forest's air,
as water in a carafe
the sun's rays sparkle through it.
I feel thirsty and
you never say no giving your love to me.*

THE COLOURFUL WORLD OF EMÍLIA KUN

My table of Christmas Dinner was decorated by a jewel of a tablecloth which I received from Emília Kun. Proudly directed my guests' attention to it. Someone remarked that similar material can be purchased by the yard in textile shops. "Where is the artist's signature, how do we know whose work it is?" asked another guest. It is not easy to answer these questions, as there are Cinderellas even in the world of visual artists. The textile designer must not only satisfy the customers' requirements, but must pay attention to his/her inner voice and not allow the creative instinct to be silenced. *Do I understand you correctly?* I asked Emília Kun.

E.K.: That is so. The designer always subordinates his/ her talents to the assignment, responsibility and situation, because that is what the contract requires. In Canada this is how I make my living and this is my work. Therefore, I must follow this point of view.

As an artist, only you know that a worn piece of rag hides long hours of passion, agony and work. Although your calling card is not on the bolts of textiles, but you project your personality into the fabric's design pattern, such as the birds, butterflies and flowers. You draw beautifully, so what led you to textiles and not graphics?

K.E.: Embroidery and working with rags haunt me from early childhood. At age of three-years I already started to sew rag material into strips for weaving into rag carpets. I loved these tasks and how I could roll the strips into a ball. I gave a lot of thought of what direction should I take. When did the realization crystalize in me? I must say that my attraction toward textiles must have been dormant, probably originating from my childhood experiences with rag carpets.

I have another childhood memory. The wallpaper in my Grandmother's kitchen. I used to stare at its design, marveling how can there be so many identical flowers in a row on a single tendril. When I started school, our first writing exercises were the drawing of little lines and tiny circles. The bottom row was decorative and it was my favourite. It was made up of teensy-weensy spirals and other motifs. Then I could live out to the fullest my interest in repeated

design elements which I saw on the wallpaper. I believe that what I am doing now is not new, because it can be traced back to those early experiences.

Where did you go to school?

E.K.: Up to grade nine I studied in Szatmár in a Hungarian language art school, then we moved to Nagybánya. There was only Romanian language music and art school. Here I had to repeat Grade ten, because I did not know the Romanian language well. However, in retrospect, everything has its advantage, even flunking of a Grade. Thus I attended for four years instead of three and it is likely that I was better prepared to be accepted by the University.

Who were your teachers at Nagybánya?

E.K.: The wife of Géza Vida, the Europe-wide recognised sculptor was the school's Principal. She brought her husband's spirit into the school.

I owe a great deal of thanks to Steve Sájnelik, my teacher of sculpting, because he encouraged me to take up sculpting. My teachers of painting, Gusztáv Véső and Ilona Bitay hoped, though, that I will study painting.

I understand that after graduation you continued your studies in Kolozsvár at the Ion Andreescu Academy of Fine Arts.

E.K.: I studied fashion design. At the University I learned a lot of techniques, still, my high-school training gave me the best foundation. In those days I had a better sense for form than for colour and I love graphics because I drew well. In Canada I learned new things that I can utilize.

After the University where did you go?

E.K.: I chose to go to Nagyrad where I became a designer in a knitting factory. My dream was to be a designer in a theatre, but nothing came of it because I refused to become an informer for the secret Police. It was here that I met my future husband, Andrew, and with whom later we left the country.

What is your favourite genre?

E.K.: It is difficult to say. No matter what I start, I feel such a joy, that I would continue the creation even if no one saw it nor valued it. The many facets of the work and the act of creation gives me great pleasure.

You live in Hillsdale, Ont., in a true sense of the word, in picturesque surroundings. When I visited you in your home and studio, I saw one of your creations, which really shook me, the 1956. You have condensed the feelings of hope, pain and agony, beauty and bitterness into one piece of work. It pulsates with strength and energy, which raises a memorial to the tragically glorious historical event. What would you say about this creation?

E.K.: Actually, with the 1956 I wanted to introduce myself to the members of CHAC with whom I participated in a Symposium last Summer, during August 6 to 14, in Tantramar, New Brunswick. I prepared my creation for the Half-century Anniversary of the 1956 Hungarian Revolution and I will participate with this work in the 1956 Memorial Exhibition. Being together with other Artists at the Symposium, gave me wings and new ideas and plans, which I want to realize at any cost. I have a profession that is commensurate with my training and it pays well, but this more of a trade than art. I can pursue artistic endeavour only in spare time, as a hobby. After the Summer's Symposium, my increasingly maturing thought is to reduce my business related work to one-half time so that I would have more time and energy left for creativity.

The Summer's Artists' Camp was very interesting because of the many artistic forms that were represented. Present were painters, sculptors, textile designers, ceramist and photographers. It was a wonderful feeling to exchange thoughts and ideas with them. There were some who gave lectures, others who demonstrated shop-work techniques, which gave an insight into the secrets of the craft. I participated in both Gábor Szilasi and Anna Torma's presentations. My interest was in both textile art and photography, partly because both are my areas of interest, and partly because Gábor is not only senior in rank, but also an excellent, outstanding photo artist, from whom much can be learned. Also, I gave an accounting of my work since I just met almost everybody for the first time. Therefore, I had to introduce myself to this group. It was the 1956 previously mentioned, that I used to introduce myself to the members. Besides all that, the prevailing atmosphere of the camp was great. It was a wonderful feeling to react with others in a similar way and that for everyone there were moments when we commonly found something interesting. The proof of this was the almost simultaneous clicking of the cameras. During my life in Canada, I got used not to

have professional connections, and now I feel joy to have rediscovered it. To be sure, it had an encouraging and refreshing effect, which will no doubt, be reflected in my future work.

Can you tell us something about the meeting of textile art and digital technology?

E.K.: We cannot really say that they met, because I believe that they always there, parallel to each other. In design and editing of pictures all techniques come together. Earlier you asked which was my favourite genre. I believe that my favourite discipline is taking together as one, textile art, digital technology and photography.

If you design a pattern by digital method, will that become a textile art?

E.K.: Yes, it is printable onto a piece of fabric. There are instances where I print the design onto several pieces of fabric, which I sew together to form a large piece. Alas, I cannot weave as I don't have the loom for it. When I work to order, my design's final form is on fabric.

What are your plans?

E.K.: I have a great many thoughts. Over a period of time, many ideas have accumulated, while it can be said that one's outlook has changed and sees things from a different perspective than before. In the future, primarily the textile art and form design excite me most, but photography is integrated into this too. Therefore, all the branches of art that I learned in Canada help me to realize my plans. (R. T.)

www.emiliakun.com

the coffee mill

Magyar és Európai ételek
A legfinomabb bécsi szelet és gulyásleves
Borjú paprikás galuskával
Nagy saláta és szendvics választék
Likőr engedéllyel rendelkezünk

42 éve állunk vendégeink rendelkezésére!!!

Minden nap nyitva délelőtt 10-től este 11-ig
Pénteken és Szombaton este 12-ig

99 Yorkville Ave., Toronto, Ontario
(416) 920-2108

Élőzene péntek, szombat és vasárnap este

Dancs Rózsa

A SZILVAFA

“Fizessetek úgy néki, a mint ő fizetett néktek, és kétszerre kettőztessétek meg néki az ő cselekedetei szerint; amely pohárból itatott, ugyanabból két annyit töltsetek néki.”

János Jelenésekről 18/ 6.

Csupán két dologtól félt leányka korában: a vizes lepedőtől és Kormos Sanyitól. Mindkettőtől szégyenletesen. Mint csúnya sebet, úgy viselte ezt a szegényt. Hogy ő fél, de nem tehet ellene semmit. A tehetetlenségét restellte. A kiszolgáltatottságát az akármikori hatalmas láznak, amely nem akart soha csökkenni, hiába rakta pici talpára édesanya a reszelt pityókát vagy hagymát. Végül mindig a jeges lepedőhöz kellett folyamodniuk. Visított, mint a malac, amelyiknek a kést mutogatják a vágóhídon.

Majdnem ilyen éles fájdalommal sikoltott fel, valahányszor Kormos Sanyi orra buktatta. Vagy fejbe verte. Vagy megdobta hógolyóba csomagolt kövel...

Fizikai fájdalmánál elviselhetlenebb volt azonban az, hogy senki nem hitte el a kölyökről a rosszat. Egyáltalán azt tartotta hihetetlennek a falu, hogy ez a szelíd tekintetű, vigyorgó kamasz képes lenne arra, hogy egy nyamvadt, beteges csitrit bántalmazzon. Úgy intézte mindig a dolgát, hogy a látszat megmaradjon: amikor valaki felfigyelt a galibára, azt láthatta csupán, hogy Sanyi szánakozón segíteni akar a síró szerencsétlenül. Az emberek értékelték ezt a szutyakos gesztust, mert emberinek tartották, és nem értették, miért hazudik az a leánygyermek. Ha nem tud a lába elé nézni, magára vessen, ne mind arra a szegény fiúra próbálja kenni az ügyetlenségét.

Édesanyáék elhitték neki, de nem akartak erélyesebben közbe lépni, inkább intették, hogy máskor kerülje ki az úton, ha látja. Édesapa egyszer megelégtelte a dolgot, s azt mondta, beszél a fiú apjával, mert ha ő áll szóba vele...

Nem fejezhette be a mondatot, mert megjelent Sanyi sunyi arca a kapujukban, és lélekszakadva előadta a balesetet, amitől ő szerette volna figyelmeztetni a kislányt, de már késő volt szólania, mert a nagydarab kőben megbotlott, és reméli, nem túl mély a horzsolts seb a térdén, és igazán sajnálja, hogy nem

tudta megmenteni és... kezit csókolom, majd máskor megvédem, ha látom...

És folytatódott minden... Talán édesanyáék fejében is megfordult a gyanú, hogy nem mindig igaz, amit mond? Nem tudhatta, de Sanyitól félt továbbra is, ha lehet, még jobban. A falu gyermekeinek a réme volt ugyan Sanyi, de talán senkit nem bántott olyan sokszor, mint Évácskát. Ha tehetette, orra buktatta, máskor kitepte a masnit a hajából olyan erőszakosan, hogy a hajszálak is repültek utána a levegőben, kilopta az uzsonnáját az iskolatáskából, egyszerűen csupa pokol volt vele egy osztályba járni. De a tanító bácsi öreg volt, nem fegyelmezett, hiába panaszkodott mindenki, a füle botját sem mozdította. Évácška néha sírt, amiért aztán órákig gúnyolódott a kis betyár. Hogy ezt elkerülje, inkább minden bántást elviselt. De amikor Sanyi a sárba taposta a vadonatúj szvetterkékjét, amelyet édesanyja maga kötött és a városban festetett gyönyörű égszínkékre, egy világ omlott össze benne. Igaz, hogy Sanyinak soha nem volt új szvettere, az apja részeges volt, az anyja napszámos munkával tartotta fenn a családot, de még akkor sem lehet a sárba gyalázni valakinek a holmiját, gondolta zokogva. Hogy aznap a tanító bácsi megdicsérte a szép szavalaatáért, nem is érdekelte, csak a sáros szvetter.

Egy estefelé aztán nagy dolog történt. Édes, szilvaérő illattal volt tele a levegő, és ő a kertbe szaladt friss hagymáért. Azt tervezte, hogy megfőzi a pityókakórányt, amire hazakerül a mezőről a család. Már hetek óta leste titokban, hogy mit működik édesanyja főzés közben, és most elérkezett a pillanat, hogy meglepje első főztjével. Mivelhogy aznap éppen édesanyának a születésnapja volt.

A csűr hatalmas kertet takart el a szem elől, sok gyümölcsfával, veteményes ágyásokkal, és még egy duga is volt a végében, amelyikben estente brekegtek a békák. Kínlódva nyitotta ki a nagy csűrkaput, és haragudott saját pöttömnyiségére, mert szuszogva, nyögve még mindig ágaskodnia kellett, hogy elérje a kilincset. A dohos, szénaszagú csűrből ahogy a kertbe lépett, szinte földbe gyökerezett a lába. Kormos Sanyit találta ott. Mégpedig a perpenccel szilvafán vihogott. Az nem volt hitvány eleinérő, fosóka szilva, sem leányka szilva, hanem a legjobb fajta. Ebből nem pálinkát főznek az emberek. Nem is a disznóknak gyűjtik össze, hanem kompótnak, szilvaíznek spórolják be az asszonyok. Ez így van náluk is. Előbb jókora adag szilvás gombócot főz édesanya, majd vasárnapra rétest, a többi megy télire.

Úgy felháborodott, amikor meglátta a dézsmáló suhancot, hogy eszébe sem jutott a rettegése. Azonnal kitaradój!-kiáltással dühösen a fához rohant, nem törődve azzal sem, hogy szinte felbucskázott megbotolva az ott felejtett kapában. Sanyi köpködte a magot hetykén, szemtelenül, most már egyenesen a kislány fejére. Aztán, rá se hederítve a haragtól kipirult arcocskára, a nyakába vetett ostort nyelén kapta és röhögve el kezdte verni vele az ágakat. A szilva nemcsak hullott, hanem valósággal ömlött a földre..

A kislány nem hitte el, hogy ez megtörténhet. Már kék volt a fa alatt a hely, és még mindig potyogott a drága gyümölcs, már azt sem érezte, mi folyik le az arcán, a könnye vagy a fején szétfröccsent szilva leve. Egyet tudott, és azt nagyon: hogy az övé a fa, a kert és nem a Kormos Sanyié. És amit Kormos Sanyi tönkre tesz itt, az étel, az édesanyáék munkájának a beérése. Azt csak Isten pusztíthatja ki a szájukból, senki más. És abban a pillanatban tudta, érezte, hogy Isten azt akarja, hogy ő védje meg itt az életet, a munkát, a vagyont, a család ételét. Csupán azt nem tudta, hogy miféleképpen. Egyedül volt otthon, még a csorda sem jött le a hegyről, az emberek mind a mezőn voltak.

Sanyi elejtette az ostort. Véletlenül. A leányka felkapta a földről, és szinte ösztönösen, a bitorló csupasz lábszárára suhintott vele. Azt is látta, hogy a rászáradt sárréteg felrepedezett Sanyi lábikráján, aki ocsmányul káromkodva felordított. Le akart ugrani, megmutatni ennek a csipásnak, hogy kihez mert ütni, de az ostor csattogott a lábán, hiába próbálta kivédeni, már a talpán is táncolt a vékony szíj, már az inge alá is benyalt a nyelve, már nagyon fájt, már sírt, már könyörgött, rimánkodott, és a leányka csapott, csapott és csapott. Kicsi életének minden szégyene, megaláztatása benne süvített az ostorsuhogásban, minden suhintással a hazugságot, a világ nagy gonoszságát akarta figyelmeztetni, hogy nem markolhatja el senkinek a jogos tulajdonát. Hogy vegye észbe egyszer már a világ, hogy aki igazat mond, aki jó, aki csak kicsike, de nem gyenge, azt nem szabad meggyalázni, megdobni sem kővel, sem sárral. És az önértéke sem taposhat semmiféle hatalmasság. Mint egy felhergelt kutyakölyök, ugrált suhogó ostorával a fűben, a szilvalében, mert az ágak között hol itt, hol ott próbált egér utat nyerni foglya, a jajveszékélő.

Nem tudta, miért, de egyszerre ő is kiáltozni kezdett, mint amikor a csirkékre vadászó ülűt hajtják az asszonyok: 'Édesapa! Édesapa!'

Pedig tudta, hogy a mezőn van mindenki, kiabált mégis. És egyszerre, mintha a falut tenyerén tartó erdő felelt volna neki: 'Mi a baj, édesfiam?' És ő

kiáltotta: 'Kormos Sanyi meg akar verni!' Miközben az erdő küldte vissza az apja üzenetét, hogy 'Mindjárt otthon leszek, fiam!', ő szaporán imádkozott magában: 'Édes jó Istenkém, ne haragudj, hogy hazudtam'.

Amikor édesapa megjelent fáradtan, kapával a vállán, azonnal felmérte a helyzetet: a maszatos kölyök a fára szorítva vinnyogott, és a kislány, a gyenge, a félős, a beteges kis fruska mint győztes hadvezér kussot parancsolt a félelmetes ellenségnek. Sanyi, akit saját ostora táncoltatott szelídebbre, valósággal a földre huppant, mint egy tehetetlen zsák, készen a büntetés folytatására. De csak egy szigorú, nagyon szigorú pillantás jelezte, hogy elmehet. Zokogva próbált nekieredni, ám csupán sántikálásra tellett az erejéből. Az ember utána szólt: 'Állj csak meg, hékás! Nesze, vidd ezt magaddal vacsorára!' És egy kalapnyi szilvát mutatott utána.

Kormos Sanyi hangos bömböléssel megfutamodott...

THE PLUM TREE

"Treat her exactly as she has treated you; pay her back double for all she has done. Fill her cup with a drink twice as strong as the drink she prepared for you."

John Revelation 18/ 6

The little girl, Eva was afraid only of two things. The wet sheets used for cold compress and Scruffy Alex. She was shamefully scared of both. She wore this fear like a terribly ugly wound, but could not do anything about it.

She felt awkward about her helplessness and defencelessness to the high fevers that could occur anytime. The fevers didn't want to abate in spite of the application of grated potatoes or onions to the soles of her feet. It was in vain. Finally, the applications of icy wet bed sheets were resorted to. She squealed like a stuck suckling pig.

Eva screamed with almost the same pain every time Scruffy Alex tripped her or hit her in the head or hit her with a rock wrapped into a snowball. That no one believed her what this brat was doing, it was far more unbearable than the physical pain. The entire village felt it unbelievable, that this grinning sweet kid could be bad, and that he would be capable of harming

and abusing this measly, sickly slip of a girl. Alex always arranged his bullying so, that he kept up the appearance of being a protective benefactor of the small girl. Whenever someone took notice of some ongoing fuss, all they would see is that Alex was compassionately trying to help the crying unfortunate one. People appreciated this gesture, which was underhanded, and could not understand why Eva was lying. If she could not pay attention to where she was stepping, it was her fault if she tripped and should not blame the poor boy.

Her parents believed her, but were loath to interfere. They told her to avoid him if she saw him out on the street. At one time her Father got fed up and said that he will speak with the boy's Father and if he speaks, then . . . Father could not finish his sentence, because Alex's sly face appeared at the front gate. Out of breath he spoke of the accident from which he tried to save the child, because she tripped on a large stone and that he hopes that the abrasion and the cut are not too deep and that he is sorry that he could not save her and . . . kiss your hand . . ., next time he sees her, he will save her . . .

And everything continued in the same way. Perhaps her Parents suspected that he did not always speak the truth. Eva could not know that. She continued to live in fear of Scruffy Alex, and if possible, even more. Alex was the village children's terror, but he didn't hurt the others as much as he did little Eva. If he could, he tripped her, other times tore the bow out of her hair with such a force, that clumps of hair were torn out and regularly stole her lunch from her school bag. It was simply hell to attend the same classes with Alex. But the teacher was old and could not maintain any discipline. So no matter how much anyone complained, it went in one ear and out the other. Little Eva cried sometime and the little terror mocked her for it and to avoid this, she rather suffered in silence. When the brat took her brand-new sweater and trampled it into the mud a whole world collapsed in her. Little Eva's Mother knitted it and had it dyed a beautiful blue colour in the City. It is true that Alex never had a new sweater; his Father was a drunkard and his Mother worked as a daily labourer to keep her family together. Still, it was not right to trample someone's sweater into the mud, she thought, sobbing

her heart out.

One late afternoon a big thing happened. The garden was full of sweet smell of ripe plums. Little Eva wanted to surprise her parents who spent the entire day in the fields as it was harvest time. She planned to cook dinner for them. For a long time now Eva spied on her Mother while she was cooking, so as to learn what to do. And now the first big opportunity arrived as it was her Mother's birthday; she was going to cook potato paprikash.

There was a garden hidden by a large barn. It had many fruit trees, beds of vegetables and there was even a small pond at its end, where frogs were croaking in the evenings. Eva ran into the garden to pick fresh onions for her cooking. With a lot of struggle she managed to open the huge back gate. Eva was angry with herself that she was so small to have to reach on tiptoes to get hold of the handle of the lock, and while groaning and panting barely manage to pull the gate open. The moment Eva stepped into the garden, she felt her feet root to the spot; Scruffy Alex was there. He was perched up on a branch of the plum tree, snickering. It was not just any plum tree, but the best prize one. This was not the low quality fruit used to feed the pigs, nor a mediocre plum from which slivovic was distilled. This was large sweet fruit for making plum filled dumplings for dinner and baking plum strudel for Sunday and used to make preserves, jams for the winter.

She became so outraged when she saw him roosting and stuffing his face that she forgot her fear of him. "Get out of here right away!" She yelled and rushed to the tree, not even noticing that she stumbled upon a hoe that was left there. Insolently, Alex was spitting the stones directly onto the little girl's head. Then ignoring her, Alex took the short-handled whip that was draped around his neck and guffawing started to beat the branches. The plums were not just falling, but the fruit was pouring onto the ground . . .

The little girl couldn't believe that such a thing could happen. The ground was blue already from the fruit and still, it was falling. She could not tell whether it was her tears or the juice of the splattering fruit pouring down her face. She only knew one thing that

the tree and the garden were hers and not Scruffy Alex's. And what Alex destroys here is food, ripening results of Mother and Father's hard work. Only God can take it from their mouths and no one else. And in that moment she knew that God wishes her to defend here and now the life-giving food, the work, the family's existence and property. The only thing she didn't know was how. She was alone at home, the herd has not come in yet from the pasture and all the people were still out in the fields.

The handle of the whip slid out of Alex's juice covered and slippery hand. Accidentally. Eva snatched it up and instinctively flicked it against the boy's leg. She saw that the layer of mud dried on his calf cracked. He screamed an obscene curse. He wanted to jump down. How dare this sniveling snot-nose hit him?; he will show her! But the whip kept cracking against his legs; he tried to avoid it in vain. The leather thong was already hitting the soles of his feet and licking its tongue under his loose shirt. It was becoming extremely painful; he started to cry and begged and implored the little girl to stop. But she was just hitting and hitting. All the shame and humiliation of her little life were concentrated in the whistle of the whip. With each flick she was warning the world's evil and its lies that no one can take her rightful property. The world must notice that if one tells the truth and one is good, even if one is small, one is not weak. And you cannot insult and dishonour her and throw rocks and mud at her. And no mighty power can tread on her self-respect. As Alex tried to dodge the whip by jumping around between the branches screaming, Eva, like an angered pup, jumped around in the grass slippery with plum juice, following him.

Eva didn't know why, but she suddenly started to scream like the women, who tried to chase away a chicken-hawk circling over the barnyard hunting for prey. "Daddy! Daddy!" Although she knew that everyone was out in the field, she screamed anyway. And suddenly, as if the forest past the fields had answered back. "What is the trouble my child?"

And she yelled back "Scruffy Alex wants to beat me up!" And the forest returned her Father's message. "I will be home right away!" And she was praying "Dear God, don't be angry with me that I lied."

When Father appeared all dusty and tired with a hoe on his shoulder, he saw right away what the situation was. The whining soiled and smeared kid was on the highest branch of the tree, and the weak, sickly and frightened lass below, like a victorious general, ordered her fearful enemy to shut up!

Alex, whose own whip made him dance, plopped onto the ground like a sack of flour. He was ready to receive further punishment. But a very strict glance, only a glance, signalled that he could leave. Sobbing his heart out, Alex tried to run, but he could only limp along; he had no strength left.

Father called after him. "Stop for a minute! Take that for supper" And pointed at a hatful of plums. Scruffy Alex took to flight with a loud bellowing cry.

Translation by George Telch

Fotó: Kun Emilia. Vajdahunyad Vára, Budapest

COLUMBUS TRAVEL

**BÁRHOVÁ - BÁRMIKOR - BÁRMELYIK repülővel
MINDEN ár mindig a LEGOLCSÓBB!**

311 Sheppard Ave. East
Willowdale, Ont. M2N 3B3
Telefon: 416-224-5800
Fax: 416-224-5459
Toll free: 1-866-853-9304

1262 Hurontario Street,
Mississauga, Ont. L5G 3H3
Telefon: 905-271-1271
Fax: 905-271-7255
Toll free: 1-800-390-5292

Veszely Ferenc

ÉLŐ EMLÉKEIM AZ 1956-OS MAGYAR NEMZETI FORRADALOMRÓL

A szabadság szintiszta öröme

Emlékeim a csodálatos magyar forradalomról? Te jó ég! Teljes szabadság, határtalan boldogság!

A felszabadult lelkek örömnépe, amelyet sem megelőzőleg, sem azután nem tapasztaltunk! Együtt érezni mindenkivel, idegenekkel ölelkezni a boldogság pillanataiban - hihetetlennek tűnt. Hazafelé tartva a délutáni műszakból, ahol minden a régi mederben folyt, a látvány szürreálisnak tűnt. A villamoson együtt utaztam egy gyerekcsoporttal a Nagykörúton. Ámulva néztem a tanítónénit, aki átszellemülten, örömteli arccal együtt énekelte tanítványaival azt a hazafias dalt, ami évtizede tiltott volt, de amit valahogy minden gyerek könyv nélkül tudott. Végállomástól végállomásig énekeltek, és vissza megint. Az iskolai rendezvénynek már régen vége volt, de senki nem ment haza. Részt akartak venni abban a csodában, ami akkor bekövetkezett. Az ablakokban a lyukas nemzeti zászlót lengették, amelyet valaki átadott nekik. Éljeneztek, amikor megláttak egy-egy mellettük elhaladó, munkásokkal tömött Csepel-teherautót, amelyen az emberek ütemesen kiabálták a forradalom első szövegeit: "Rusz-ki, mars ki!" "Le Gerővel!" Mielőtt hallótávolságon kívül értek, átváltottak a "Holnap sztrájk"-ra. Csodálatos volt! Azok a munkások, akiknek nevében az úgynevezett Magyar Dolgozók Pártja bitorolta a hatalmat, nyíltan meghazudolták a kommunistákat. Egyszerre a feltáruult kommunisták igazi arca: ők voltak a szovjet elnyomás végrehajtói. A magyar munkások ki akarták vágni a kommunistákat a magyar társadalom testéből, mint ahogy kivágták a kommunista címet a magyar nemzeti zászló szövetéből.

Magyarnak lenni azokban a napokban a legsodálatosabb érzés volt a világon!

SZABADSÁGHARCOSOK VAGYUNK, NEM TOLVAJOK

A Rákóczy -tér közelében, a József Körúton, pár utcasarknyira a szabadságharc alatt híressé vált Korvin Köztől, ami később az ellenállás gócpontja lett, a kis ékszerüzletnagy kirakatablakát rács védte, de az üvege szilánkokban hevert az ékszerek között. Mögötte, de könnyen elérhetően, aranyórák és drága ékszerek

díszlegetek a polcokon. Három nap és éjjel magam is elmentem ez előtt a kirakat előtt, aszememet mindig vonzotta a betört ablakú kirakat látványa. Kíváncsi voltam, meddig maradnak a drága holmik érintetlenül a nyitott kirakatban. Százával haladtak el ott mások is, és mindenki tudta, hogy a városnak ebben a részében sokan élnek kétségbeejtőszegénységben. Bárki benyúlhatott volna a rácson. Ám a kirakat napokig érintetlen maradt, mintha őrizték volna. Amikor végre megálltam előtte, hogy közelebből szemügyre vegyem, láttam, hogy tényleg vigyáztak rá. Valaki valóban átnyúlt a rácson, de nem vett ki semmit, hanem betett valamit. Közelebből átnézve a rácson, kis kézzel írt feliratot láttam, amin ez állt: "Mi szabadságharcosok vagyunk, nem tolvajok." Ez a kis üzenet elég volt arra, hogy napokig megőrizze a kirakat tartalmát.

Később, amikor a kommunisták megpróbálták beszennyezni a forradalmárokat és huligánoknak neveztek bennünket, engem mindig büszkeséggel töltött el ennek a kirakatnak az emléke. S teszi ezt ötven év elmúltával ma is.

THE SHEER JOY OF FREEDOM

My memories of the wonderful Hungarian Revolution of 1956? My God! Complete liberation, boundless joy! A holiday of the spirit never experienced before or since. A oneness with everyone, strangers hugging each other in incredulous relief everywhere, the stifling oppression that has bent every shoulder for a decade suddenly lifted, gone, all gone!

On my way home from the afternoon shift from work, where everything went on as normal, the scene I met seemed surreal. I rode the street car full of celebrating children on Grand Ring Road and watched as their teacher, her face full of joy, participated in their singing of a long-forbidden patriotic song that somehow every child knew, herself as giddy as her pupils. They have been riding the line from end to end and back. Their school function was long finished but nobody wanted to go home. They wanted to participate in this wonder. They waved a flag, the national tricolor – with the hated communist symbol already cut out from its middle – that someone had given them. They cheered as they spotted a flat-bed truck, one of many, loaded with workers, shouting in unison the number one slogan of the revolution: Out with the Russians! Out with the communists! Before the workers were

out of earshot they switched to “General strike!” It was incredible. The very workers whom the communists, the so-called Hungarian Workers’ Party, were claiming to represent were openly revealing the communists as liars. Suddenly the communists were left exposed for who they really were: the instruments of Soviet oppression. These workers wanted the communists cut out of the fabric of Hungarian society as their hated symbol had been cut out from the fabric of the flag.

To be a Hungarian in those days was the most wonderful thing in the world.

WE ARE FREEDOM FIGHTERS, NOT THIEVES

On the East side of Grand Ring Road, near Rakoczy Square, a block or two away from Budapest’s famed Corvin Alley, the seat of the resistance, the jewelry store had a display window, its glass shattered by bullets. Behind the iron bars – but within easy reach – lay several gold watches and a wide assortment of jewelry among the shattered glass. Over a period of three days (and nights), I myself have walked past that window many times, my eyes always drawn to that window but never stopping to look beyond seeing that the display window was still full, everything was there as before. Hundreds of others also walked by and, in that part of the town, many of those would have been desperately poor. Yet the display remained untouched, as if it had been closely guarded all along. In a way, it was. Somebody did reach through the iron bars into the display all right, but not to take anything out. When I finally did stop by the window to have a closer look I noticed that someone had placed a hand-written note inside. It read: “We are freedom fighters, not thieves.” That note sufficed to guard the store window for days. Later, when the communists tried to smear the revolution by calling us hooligans, I always remembered that window with pride. Fifty years later, I still do.

Begónia -Begonia. Photo by Emília Kun

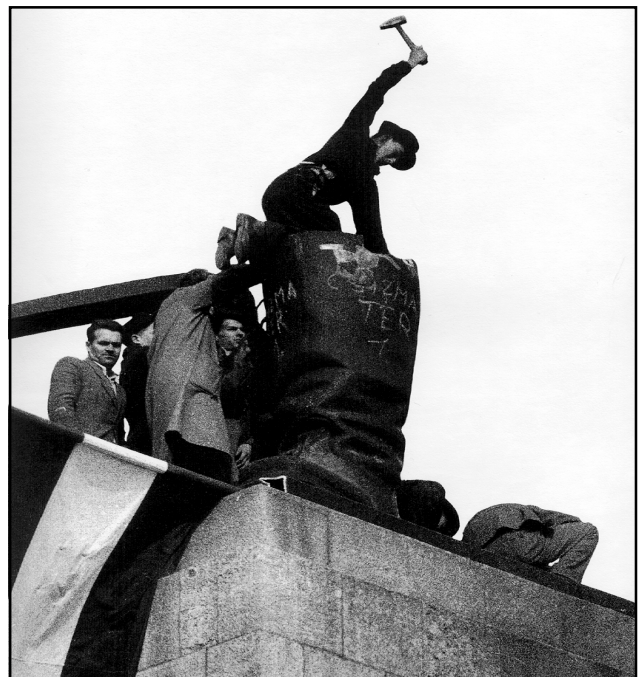

Hegedűs Ilona

GYERMEKKÉNT A TÖRTÉNELEM SODRÁSÁBAN

1956-ban kilenc éves voltam. Pontosan emlékszem rá, mert éppen akkor, szeptemberben kezdtem a harmadik osztályt. Budapesten laktunk, a Kerepesi út egyik mellékutcájában, ahonnan beláttuk a főutat. A téglaházunk előtt, amelyet édesapám saját kezűleg épített fel, egy üres tér volt, semmi nem zárta el előlünk a kilátást. A ház nem volt nagy, de apánk nagyon büszke volt rá. Ügyes, vállalkozó kedvű ember volt, alapfoglalkozására nézve cukrászmester. Még most is emlékszem a gyönyörű, finom tortákra, amiket sütött.

Ilona’s father is on the left in the picture, from the book Cry Hungary!, by Reg Gadney, Atheneum, New York, 1986

Édesanyám otthon volt velünk, tanított németre, mert ő német anyanyelvű volt, Lipcsében született. Szüleim azt akarták, hogy mi, gyermekek mindkét nyelvet tanuljuk meg. Anyám a második világháború előtt került Magyarországra. Édesapám budapesti cukrászdájában dolgozott, így ismerkedtek meg, és hamarosan megszerették egymást. Apám tudta, hogy nem vonulhat be katonának, mert akkor a németek oldalán kell harcolnia, a szerelme is német volt, de gyűlölte a német ideológiát. Eladta tehát a cukrászdáját, és jelentkezett csendőrnek. A déli részekre helyezték,

ahová anyám is követte, és ott együtt éltek. Csak 1945-ben házasodtak össze. Érdekességként hadd említsem meg, hogy az esküvői képükön apám csendőri egyenruhában van, anyám viszont nem öltözött fehér menyasszonyi ruhába, mert már az oroszok bent voltak, és félt, hogy elrabolják, megerőszakolják a nőket. Inkább elrejtőztek az észrevétlenségben.

Mesélték, hogy a háború elválasztotta aztán őket, csak később tudtak megint egymásra találni. Az lehetett az igazság, hogy apámnak be kellett volna állnia a kommunista pártba ahhoz, hogy megmaradhasson a csendőrség kötelékében, de ő ezt visszautasította. Sőt, nemcsak egyszerűen nemet mondott, hanem az ajánlatra ordítva az asztalra csapott, aminek a következménye a bebörtönzés lett. Születésemkor még a börtönben volt. Első emlékem róla két éves koromból való, amikor a börtönből kiszabadulva jött felénk, én ijedtemben anyám szoknyája mögé bújtam. Idegen volt számomra...

A forradalom nagy eseményt jelentett az életemben. Mint gyermek, furcsának találtam azt, hogy édesapám a tíz éves bátyámmal elment otthonról, mert részt akart venni a felvonulások tüntetésén. Édesanyámmal ezt közölte, és azt is, hogy mi hallgassuk a rádiót, mert fogják közvetíteni az eseményeket. Nekem ijesztő volt az, hogy egész nap nem jöttek haza aztán, csak késő éjjel. Édesapám öröme leírhatatlan volt. Ledöntötték a hatalmas Sztálin-szobrot, újságolta édesanyámnak, és ők ketten tudták, hogy ez miért volt annyira nagydolog. Ennek a szobordöntésnek a fényképe bekerült több olyan dokumentációs könyvbe, amelyen édesapám és a bátyám is látható. Akkor ennek bizonyítására és vigasztalásul, hogy mi nem lehettünk ott, hozott haza három babérlevelet a szobor talapzatát díszítő koszorúból. Ebből kettőt még Kanadába is magunkkal hoztunk... Ettől kezdve édesapám a testvéremmel mindegyre bement a városba. A HÉV nem járt azokban a napokban a Kerepesi úton, így leintettek egy-egy autót. Én irigykedve néztem utánuk az ablakból vagy a kapuból. Amikor a lövések ijesztőek lettek, gyakran töltöttük édesanyámmal az éjszakát a pincében, de ez csak az oroszok bevonulása után vált állandóvá.

Arra jól emlékszem, hogy egyszer egy fémlabda süvített be a szomszédos házba, ami aztán egy kosárban kötött ki. A következő napon a szomszédok elásták a kertjükben. Nekem akkor csak egy fémlabdának tűnt, voltaképpen egy eltévedt ágyúgolyó volt, amelyik szerencsére nem okozott kárt bennünk. Senki nem

törődött akkor különösen velem, mert mindenki boldog volt. Szabadok vagyunk, mondták, és nem tudtak betelni ezzel az érzéssel. Ez ránk, gyermekekre is átragadt. A HÉV is elindult újra a Kerepesi úton, és édesanyámmal mi is felszálltunk rá, hogy lássuk, mi történt a városban. Szörnyűséges pusztítás mindenütt, amit láttunk, romhalmaz, szemét. Egy háznak az emléke még ma is eleven bennem: egy három-négy emeletes épület oldala tátongott, az egész fal leomlott, a bútorok pedig lógtak le a nyitott oldalon. De a látványt ellensúlyozta az általános hangulat, az öröm, ami a levegőt is betöltötte...

És akkor vasárnap hajnalban, még kint koromsötét volt, el kezdett mozogni a föld, rettenetes morgással. Mozgott minden edény a polcokon, rengett a ház. Előtte már én is éltem át földrengést, azt hittük, hogy ismét az van. De annak el kellett volna múlnia. Ez viszont nem akart szünni, hanem inkább egyre erősödött. Édesapám kiment, hogy megnézzék, mi történik. Amikor visszajött, halálos sápadt volt. „Az oroszok megjöttek az oroszok”, mondta. Persze, egész nap vonultak a Kerepesi úton, végeláthatatlan sorban a tankok. Egyik a másik után egész vasárnap. A bátyámmal felmáztunk a kapu két félfájára, ő az egyikben csüngött, én a másikon, és bámultuk a tankokat. Azt hiszem, azután kezdődött az igazi lövöldözés Budapesten, amitől kezdve minden éjjel levonultunk a pincébe.

Még javában folytak a harcok, amikor meglátogattam a nagybátyám, akivel édesapám sokáig beszélgetett a konyhában. A menekülés lehetőségeit fontolgatták. Édesapámat a bátyja győzőgette, hogy ragadja meg az alkalmat, szedje a családját és disszidáljon. Apám, miután kiszabadult a börtönből, többé nem kapott rendes munkát. Mindig arról álmodott, hogy cukrászdát nyit ismét, de erre nem volt lehetősége.

A tulajdonképpeni kivándorlásra úgy került sor, hogy anyámnak volt érvényes útlevele, mert meglátogatta a nővérét Lipcsében. A mi, mármint a gyermekek fényképei, adatai is szerepeltek az útlevelemben, tehát mi együtt kimehettünk az országból Csehszlovákián keresztül. Apám büntetett előélete miatt nem kapott útlevelet. Még most is látom szomorú arcát, amint felpakol a vonatra minket, és megvárja, amíg a vonat kigördült az állomásról. Mi a vonatablakon kihajolva integettünk neki, ő visszaintegetett, de a távolság elnyelte az alakját. Egyikünk sem gondolta, talán még ő sem sejtette, hogy

ez a végleges búcsú pillanata volt. A bátyámnak és nekem azt mondták, hogy csak egy rövid látogatásra megyünk a nagynénihez, ezért inkább izgalmas kaland elé néztünk, ami a lövöldözések miatti korai vakációt jelentette számunkra. Az sem izgatott nagyon, hogy Szlovákiában leszállítottak a vonatról, mondván, hogy a szerelvény nem mehet tovább, mivel lezárták a határt. Sok cseh utas volt azon a vonaton, akik viszont minden áron haza akartak jutni. Elhatározták, hogy akár gyalog is tovább folytatják az útjukat. Anyám az éjszaka leple alatt hozzájuk csatlakozott, és szépen átsétáltunk a határon. Ott aztán vonatra szálltunk, így jutottunk el a pozsonyi állomásra, ahol a padokon aludtunk. Hogy végül is hogyan utaztunk tovább Lipcsébe, nem emlékszem, csak arra, hogy egyszerre ott voltunk a nagynéninél. Rövid idő múlva azonban kapkodva kellett onnan távoznunk. Valaki értesítette a hatóságokat, hogy illegális látogatói vannak anyám nővérének, a razzia előtt egy ismerőse megsúgta neki. Ez ugyan nem volt így, mert érvényes útlevelemmel érkeztünk, de édesanyám valószínűleg nem akart kockáztatni, így az egész család még virradat előtt vonatra ült. Berlinben azonban leszállítottak a földalattiról, és szabályosan bekísértek egy faggatóba. A nagynéni sírdogált, de anyám hidegvérrel megjárta az ostobát. Eltagadta az útlevelet, és nem válaszolt a kihallgató rendőr kérdéseire, csak fújta a magáét, hogy egy régi barátnőjét akarja meglátogatni. Egy adott ponton megunták, és azt mondták: Arra maguk nem mehetnek, mert az már Nyugat, és egy fegyveres őrt állítottak mellénk, hogy majd a következő vonatra felrakjon, amelyik visszavisz Keletre.

Még 1956-ban nem volt Berlini fal, azt csak 1964-ben emelték, mert túlságosan sokan mentek át naponta a nyugati városrészbe, ahonnan aztán túlságosan kevesen tértek vissza.

A földalatti tehát átjárt a határon, de kémekeket raktak rá, hogy leszedjék a gyanús személyeket róla, és mi is gyanúsak voltunk, azért tartóztattak fel. Amikor a rendőrök elbocsátottak bennünket a puskás őr kíséretében, a Friedrich Strasse-n vártunk a kelet felé haladó vonatra. Mielőtt a vonat befutott volna a peronra, az őrt elszólitotta valamiért a hangos bemondó, aki aztán ránk parancsolt, hogy ne hogy nyugat felé próbálkozzunk, és azzal ott hagyott. Persze, mi felmentünk a lépcsőn, majd ki az utcára, és gyalog folytattuk az utat fényes nappal Nyugat Berlinben. Addig gyalogoltunk, amíg egyszer csak az angol zászló alatt álltunk. Anyám tudta, mit tesz gondolkodás nélkül bevitt minket a brit nagykövetségre, ahol védelmet kért.

Azt a csodát, ami ott várt! Tiszta ágy, gyönyörű bútorok! Soha olyan szépet nem láttam. Onnan másnap egy menekült táborba kerültünk. Az már nem volt olyan szép. Nagy tömeg volt abban a régi gyárépületben, mind keletnémetek, csak mi voltunk idegenek.

Ahogy megtudtam később, apáknak szöknie kellett volna Ausztria felé, hogy aztán találkozzunk, de többszöri kísérlete kudarcba fulladt, elcsípték a határon. Soha nem jöhetett utánunk, így a házasságuk felbomlott. Közben anyám a fivéremet és engem betett egy árvaházba, ő meg munkát vállalt Bajorországban, hogy összegyűjtse a repülőjegyek árát. Mert Németországból másként kijutni nem tudtunk, csak kirepülni. 1958-ban sikerült Kanadába érkeznünk – apa nélkül. A házasságukat feláldozták a gyermekeik szabadságáért.

EILEEN AND HISTORY

In 1956 I was nine years old and had just started grade three in September in Budapest. What I remember most is that we lived close to the Kerepesi út and we had a clear view of a big long stretch of the road from our house. My father had just finished the stocco house, into which we moved only the year before. The house was small, but my father was very proud of it. He was very enterprising. As a master baker, I remember, he made beautiful cakes. He did everything for the children, and he was always working.

My mother would teach us German because she was born in Leipzig. Her father was an Hungarian jew who had married a German protestant. She was raised as a Lutheran, speaking only German. She went to Hungary before the World War II to escape persecution. She found a job in my father's pastry shop and coffee bar in Budapest. They fell in love, but were not allowed to marry. My father knew that he could not fight as a soldier because of the German ideology. So, with the war looming, he sold his pastry shop and enlisted as a

---

Hegedűs Ilona Torontóban él a férjével, Dave-el. Anyanyelvünk és nemzeti értékeink lelkiismeretes őrzője. Tagja a Magyar Nyelvklubnak. A nyelvtanulás mellett az emberi kapcsolatok érdeklik a legjobban, mindig kész másokon segíteni. Ilona szeret utazni és kézimunkázni.

policeman. My mother went with him and they lived together on the southern border of Hungary. On their wedding picture he wore his uniform in 1945. My mother was afraid to wear a white wedding dress because the Russians already were around and were kidnapping and raping the young women. The war separated them, but they found each other after the war. To remain in the police force, my father would have to join the Communist party. But he would not. He would not just say no, but he would get angry and bang the table, and he ended up in prison. When I was born, in 1947 he was still in prison. My first memory of my father is when I must have been only two, he was coming through the gate and I hid behind my mother.

About the revolution, I remember that my father with my 10 year old brother had gone into the city. He knew that there would be a demonstration and a march. It was being broadcast. My mother and I were at home listening to the radio, and we heard what was happening. My father came home very late at night with my brother and he was so happy because of what happened. They pulled down the Stalin statue and he brought home three bay leaves from the wreath of the statue's pedestal. My father and my brother often went into the city. At that time the HÉV was not running on Kerepesi út, so they would hitch a ride. Sometimes, we spent nights down in the cellar because we heard shooting and we could see the lights of the shooting. An artillery shell landed in our neighbour's house which landed in a basket. The next day they brought it out and buried it in their garden.

I remember that everybody was so happy because of the freedom that we won. The HÉV started running again, that is when my mother and I went into the city to see what happened there. It was a terrible sight. I can still see a three-storey building, the whole side of it was broken down and the furniture was hanging off the side of the rooms. I could not believe the devastation, the destruction of the city. But we were all celebrating, everybody was happy.

And then, Sunday morning we were woken up, still dark outside, by a rumbling noise, it felt like an earthquake, the dishes were rattling on the shelves. It did not stop, so we realized that it was not an earthquake. My father went out to look and he came back to say that "the Russians are coming." And of course, all day Sunday, we could see the tanks coming in on Kerepesi út. Just one after another, the whole day long. My brother and I, being children, we climbed up the stone

posts of the gate to sit and watch the tanks all day long. The real fighting started after that day in Budapest. I guess, we spent more nights in the cellar afterwards.

I remember my uncle came and he and my father were sitting at the kitchen table and they were talking about leaving the country. My uncle was encouraging my father to take the opportunity and leave for the children's sake. My father worked at many different jobs after he came out the prison. His dream was to open up another sweet shop but he could not.

The actual leaving: my mother had a passport, so she could go to Germany with her children to visit her sister in Leipzig, our photos were included in her passport. But my father had no passport. He was going to try to escape over the Austrian border. I remember saying goodbye to my father at the train station. We were waving from the train window to my father who was standing on the platform. We got to the Slovakian border, and the train stopped. We were told that the train was not going any further because the border was closed. We got off along with the Czech people who wanted to go home either by train or walking. In the dark we joined those people walking and crossed the border. We got on a train to Bratislava, where we spent the night sleeping on a bench in the train station. We arrived in Leipzig, stayed with my aunt. Somebody reported us, so in the dark of early morning we left by train for Berlin. From there my mother intended to go from the East to the West. She told my brother and me not to talk, but my aunt was very emotional and crying, so it was that we were pulled off the train taken into a small room, and interrogated by the German police. My mother did not show her passport, and she kept talking that she wanted to visit an old friend, showing an envelope with her friend's address on it. She kept talking, not answering their questions. The police finally got sick of listening to her, and they told her, that we cannot go there, because it was in the West. In 1956 there was no Wall yet. The Berlin Wall did not get built until 1964. The German people were going back and forth, they were working on one side and living on the other. The Wall was built because too many people were crossing from the East into the West. The subway that we were on, was going into the West. They had spies who were pulling the people off like us who looked suspicious.

We were on the platform at the subway station at the Friedrich Strasse, with a guard with a rifle over his shoulder. He was to make sure that we got on the

train going back, but he got called away urgently over the loudspeaker. Just as the train was pulling into the station, he turned his back and we did not get on the train but went up the stairs. We were on the street and kept walking in the daylight, until we were standing under the British flag in front of the British Embassy. We stayed the night in a beautiful bright room, but the next day we were placed in a refugee camp, an old factory in West Berlin. There were many people, twenty or more people to a room on bunkbeds, all Germans from East Germany, we were the odd ones there.

Germany did not want us. We waited two years for my father, but he was captured every time he tried to escape. We could not go back and there was no future for us in Germany. In November in 1958 we left for Canada. My mother and father sacrificed their marriage for their children's future.

Ilona Hegedűs lives in Toronto, Ontario with her husband, Dave. She is a member of the Hungarian Language Club. Ilona is very proud of her Hungarian heritage.

„... mert vétkesek közt cinkos aki néma...”
(Babits Mihály)

Az Első Magyar Református Egyház korszerűen felújított Károli Gáspár Termében ez év januárjában szép kezdeményezés született. A templom lelkésze, Ft. Vass Zoltán irodalmi kört indított azzal a céllal, hogy a szép magyar szó égése alatt összefogja Toronto magyarjainak irodalom kedvelőit. A januári összejövetelen Babits Mihály Jónás könyve című alkotását, februárban pedig Arany János A fülemüle és Családi kör című verseit hallhattuk a magyar előadóművészet klasszikus képviselőinek tolmácsolásában. Mindkét alkalommal kötetlen beszélgetés alakult ki a résztvevők között, akik a művek esztétikai értékelésén túl, alapvető erkölcsi kérdéseket is felvetettek.

Az irodalmi körre minden hónap második hétfőjén este 7:30-kor kerül sor a Vaughan Road 439. szám alatt. Telefon: 416 656 1342.

MAGUNK KERESÉSE

CSIKSOMLYÓ

A Székelyföld szívében található, ma a Csíkszeredához tartozó Csíksomlyó a Kárpát-medence magyarságának erőt, összetartozást, hitet és lelki-szellemi gyógyulást jelképező zarándokhelye.

Kegytemplomát minden esztendő pünkösdjén zarándokok tízezrei keresik föl. A zarándoklatot a gyergyóalfalusiak vezetik még ma is. Az emberek gyalog jönnek keresztek és zászlók alatt, de újabban érkeznek lovon is. A gyergyóiak után következnek a székely falvak zarándokmenetei sorban, majd a mezőségiak, Erdély más tájegységeinek lakói, sokan Magyarországról érkeznek vagy éppen Európa különböző országaiból. És a gyimesi és a moldvai csángók.

Szűz Mária Kegyszobra Csíksomlyón

Szűz Mária Kegyszobra Csíksomlyó legértékesebb műkincse. Azt mondják róla, hogy a világon a legnagyobb kegyszobor. Magassága a koronával együtt 2,27 méter. Hársfából van faragva, gipsszel és festékkel bevonva. Az idők folyamán volt újra festve, amelyet mutat a lekopott helyeken a festékréteg. Századunkban már tiltva volt, ma is tilos bármilyen módosítás, vagy festés a kegyszobron. Keletkezéséről nincsen történelmi igazoló irat.

Megsemmisült a tatár pusztítások alkalmával. Szakértői vizsgálat alapján próbálnak a tudósok véleményt alkotni az eredetéről. Stílusából ítélve középeurópai reneszánsz alkotás. Keletkezését az 1510 - 1520-as évekre teszik. (Dr. Balogh Jolán). Ebben a korban élt és működött, sőt faragászati iskolát tartott fenn Nagyszebenben és Brassóban Veit Stoss alkotóművész. Úgy ítélik, lehet, hogy az ő, vagy növendékeinek a műve.

A "Napba öltözött Asszonyt". (Sz. János ap. Jelenések, 12, 1.) Már a III. században tagadni kezdték az eretnekek Szűz Mária Istenanyaságát. A középkorban megismétlődött ez az eretnek tanítás. Különösképpen a bogumilok és a husziták körében. (Bálint Sándor: Sacra Hungaria, Szeged, 1943.)

A katolikus alkotóművészek ebben a korban, mintegy hitvallásnak szánták a Szűz Mária ilyen formán való ábrázolását: a Nap sugaraiba öltözött Istenanyát, karján a Gyermekejjussal, lába alatt a hold, fején 12 csillagból koszorú. A Madonna lába alatt lévő hold képébe egy torz emberarc van mintázva. Azt mondják, hogy ez Áriusnak, a Szűz Mária istenanyasága tagadójának a képe. Még királynőként is ábrázolja alkotója: fején királynői koronával, jobb kezében jogarral... A XVIII. század végén, Battyhány Ignác, erdélyi megyéspüspök ezüstkoronákat készíttetett és attól fogva legalább 150 éven át ezen ezüst koronák díszítették a Mária és Jézus fejét. Most a kolostor kincstárában őrzik az értékes ereklyéket. Battyhány Ignác püspököt az indította a fenti jótéteményre, hogy kérésére, a Szűzanya közbenjárására meggyógyult fájós lába. A fogadalmi emlékek tábláján a nagy ezüst lábforma a nagy püspök adománya, gyógyulásának emlékére. Ugyancsak Battyhány püspök az, aki alapos vizsgálatot rendelt el a Szűz Anya kegyhelyén történt csodákról, csodás gyógyulásokról (1798-ban) és "Csudákkal jeleskedő segítő Mária" címet adta a kegyszobornak.

(P. Boros Fortunát OFM: Csíksomlyó, a Kegyhely)

PILGRIMAGE IN TRANSYLVANIA

Sumuleu-Ciuc was and has remained the centre of faith and culture in the protecting love of the Holy Virgin, the still living mythology. The keeping force of this belief still lives in the Szeklers' minds. The Whitsun pilgrimage is the huge public celebration of faith of Transylvania. For almost 550 years it has been the spiritual centre of the Tinutul Ciucului, famous pilgrimage place (Whitsun pilgrimage; the 1,000 Szekler Girls' Day – was held here in 1931 first), the religious and cultural centre of the Roman Catholic Szeklers, the residence of the Transylvanian Franciscans. The real attractions of Sumuleu-Ciuc are its history and monuments. The monument complex of Sumuleu-Ciuc is unparalleled in Transylvania, and its unique value is the Mary-statue. This statue Tearing Madonna, Woman of the Sun is the masterpiece of the 16th century religious art. After so many hardships and bad luck the people of Ciuc raised their souls towards faith and humaneness here. 'Babba Mária' has always given new hope and force to the many thousands of pilgrims.

Sumuleu-Ciuc was known as the centre of the student amateur theatricals of high quality and the written literature starting with 1670. Moreover, it also used

to be the administrative centre of the Tinutul Ciucului, Gheorgheni and Tinutul Casinului for many centuries up to 1876. Sumuleu-Ciuc has become the symbol of the solidarity and survival of the Szekler people.

The volcanic block of Sumuleu, the huge andesite mass shaped by erosion, belongs to the Harghita Mountain, forming its part to the east of the Olt Valley. To the east of the Sumuleu-Mare the Sumuleu Beech, the Middle Beech and the corner of the Kánásorr (1,014 m) stretch as far as the Armaseni border. Some think that the Salt Castle used to stand on the peak of the Sumuleu Mare. The mineral water of Sumuleu-Ciuc in the valley of the Lok-stream ("Nagyborvíz", is the favourite sour mineral water of the inhabitants. The pilgrimage site is comprised of a Franciscan monastery church, a Way of the Cross, the Anthony Chapel and the so-called Savior Chapel, located on the nearby Kissomlyo Hill (seleu-mic in Rumanian). The first establishment of the Franciscans there is attested to around the year 1400. Around 1441-1442 Janos Hunyadi, as a memorial of his victory over the Turks, established 32 monks there to construct a new building and to enlarge the cloister and the church. Pope Eugene IV in 1444 granted the church an indulgence for the Feast of the Visitation. The frequently destroyed, renewed and enlarged church was torn down in 1802, the crypt alone remaining. Between 1804 and 1835 a substantial new church was built.

Catholics assembled for what amounted to a congress to force them to abandon their faith; however, he suffered a defeat, which was ascribed to the help of several times; as for example, after 1661, when Turkish-Tartar troops ravaged the territory, though the statue itself was rescued. The site was much loved during the

Elhangzott 2005. december 17-én

CIDEM — Citizenship and Democracy COUNCIL OF EUROPE, STRASBOURG

Tisztelt Elnök úr!

Tisztelt CIDEM-kongresszus!

Kedves Bajtársaim, Sorstársaim, Barátaim!

Bajtársaim, akik megjárták a diktatúrák poklait. Sorstársaim, akiket a történelem kiválasztott, hogy felelősséggel viseljék annak a kisebb-nagyobb közösségnek, de ma már az emberiségnek a gondjait, amelyhez tartoznak. Barátaim pedig azok, akik nem szemembe, hanem a hátam mögött dicsérnek és úgy segítenek szerény munkámban, hogy nem kérnek érte semmit sem cserébe.

Meggyőződésem, valamennyien így szemléljük önmagunkat és világunkat, amelyben élünk, vagy próbálunk élni. Milyen is ez a világ?

Kimondottan az értekezlet tárgyköréhez és témájához ragaszkodva, eképpen fogalmaznék: felemás, önmagának ellentmondó, emberellenes. Vagyis: az ember gyilkol és öngyilkosságot követ el, épít és rombol, keresi az Istenhez vezető utat miközben nem találja saját lelkéhez a tiltótáblákkal teletzdelt ösvényt. Érthet tehát, ha bizonyos érdekcsoportok azt nyilvánítják természetesnek, ami eleve emberellenes. Ilyen körülmények között és ilyen tömeglélektani viharokban könny volt beindítani egy világméretű új rabszolgarendszert, világuralmat, amit előkelően és fondorlatosan globalizációnak „kereszteltek” el.

Tessenek összeszámolni: ma, a XXI. században a világ összlakosságának hány százaléka él kisebbségi sorsban, menekült-státuszban, vagy éppen hazátlanul? Hány ember éhezik, szomjuhozik, nélkülöződik és tengdik a legembertelenebb ideológiák szektáiban?

Én, ezennel egy olyan nemzet érdekében szólok, amelynek a hazáját földarabolták, területének háromnegyed részét, lakosságának 60%-át dobták oda prédaként más országoknak vagy éppenséggel még nem is létez államféle-alakulatoknak. Ez az ország **MAGYARORSZÁG!** Amely évezreden át védte Európát a közel- és távol-keleti nem-keresztény vallású és kultúrájú hadakkal és hatalmakkal szemben. Magyarország Európa védelmében vérzett el! Magyarország kivégzésének néhány történelmi helyszínét említeném meg: Trianon, Párizs, Potsdam, Teherán, Moszkva, London, Washington stb. Valamikor a magyarság lélekszámában nagyobb volt a franciáknál, az angoloknál, sőt a germánoknál is, s íme, mára egy amputált országocska lett, egyetlen olyan országgént, amely önmagával határos, vagyis a tőle belőle kiszakított területekkel, amelyek pillanatnyilag más államokhoz tartoznak.

Az elcsatolt területeinken tengődő magyar nemzetrészeinket megfosztották a legelemibb ember jogaiktól, kitepték anyanyelvüket: Szlovákiában, Csehországban, Ukrajnában, Romániában, Szerbiában, Horvátországban, Szlavóniában, sőt még Ausztriában is! S mindezt tették egy olyan nemzettel, amely - létszámához viszonyítva - a világon a legtöbb író, képzőművészt, tudóst és katonát adta az egyetemes emberiségnek, sőt 1848-49-es forradalma és szabadságharca révén nemcsak a magyarokért küzdött, hanem a Világszabadságért! Hadd említsem meg, hogy Goethe megalkotta a világirodalom kifejezést, Petőfi Sándor pedig megalkotta a Világszabadság fogalmát, amiért hősi halált halt.

1956-ban pedig a Magyar Forradalom és Szabadságharc alapjaiban rengette meg a kommunista diktatúra világhuralmát, amit később még maguk a volt szovjet-országi politikusok is elismertek. De mindkét forradalmunk és szabadságharcunk alkalmával Nyugat-Európa és Amerika cserben hagyott! Hogy befogadta menekültjeinket, akik a bitófák alól és a sortűzek elől iramodtak neki a világnak, tény, de az is igaz, hogy többszáz ezer szakképzett, becsületes magyart kaptak ajándékba, akik mind Nyugat-Európában, mind Amerikában, Ausztráliában és szerte a nagyvilágban példásan megállták a helyüket...

Nem ezt érdemelte Magyarország! Történelmi szerepet vállalt a két Németország egyesítésében is. De a világ feledékeny. S olyannyira feledékeny, hogy a saját ígéreteit is elfelejti! Viszont tudnia kell egyet: Magyarország tönkretételével tűzfészket csináltak a Kárpát-medencéből, a Balkáni térségből, s amíg ez az áldatlan helyzet meg nem oldódik, nem lesz tényleges béke Európa kebelében.

A tapasztalat szerint, az EU nem oldott meg egyetlen olyan problémát sem, amelyek miatt mi itt összegyűltünk. S az EU-ra a mostani szerkezeti fölépítésében és működési módszertanában nem is lehet számítani. Mert az EU egy világhuralmi törekvés, egy új rabszolgarendszer kiteljesítésének az eszköze, intézményrendszere, és nem az európai országok szövetsége. Tehát, az említettek tudatában kell gondolkodnunk és cselekednünk. Örvendek, hogy a franciák mindezt fölismerték és elutasították az alkotmánynak álcázott EU-s okmányt, amely az állampolgárokat hitűktől, nemzetségűktől, emberségűktől akarja megfosztani, kimondottan munkaerővé akarja degradálni az embert, akit Isten a saját képére teremtett. Kérem, fogadják legőszintébb elismerésemet, nagybecsülésemet a franciák, a Marseilles apostolai, Villon és Victor Hugo, Lamartine és Maupassant, Camus és Sartre méltó utódai. Nem véletlen, hogy itt, Strasbourgban, Franciaországban éppen tőlük, a franciáktól kérem segítséget, hiszen

Trianon és Párizs is Franciaországban szépül, és Trianonban írták volt alá Magyarország halálos ítéletét Clemenceau vezényletével...

Kérésem, ami ebben az esetben követelésem is: Franciaország és az itt képviselt országok kövessenek el mindent azért, hogy az elcsatolt magyar területeinken nemzetközi ellenőrzés mellett biztosítsák a teljes önrendelkezést, az élet minden területére és tevékenységére kiterjedő autonómiát és valamennyi elcsatolt területünkön a magyar nyelv legyen az adott ország második államnyelve! Ezek megvalósítása nélkül nem lehet és nem is érdemes semmilyen demokráciáról, polgári jogról beszélni. Van erre példa! Svájc összlakosságának mindössze 0,64 %-a rétoromán, és a rétoromán nyelv 1938 óta Svájc egyik államnyelve! Mert az, akinek nincs semmilyen vallása, hite, nincs nemzetisége, nincs hazája, az világpolgár sem lehet! Az a nemzet, amely önmagát nem becsüli, nem várhatja el, hogy a világ megbecsülje őt...

A nemzetek s így a világ fölött nem uralkodni, hanem azokat szolgálni kell! Ehhez kívánok Mindnyájuknak s az Önök által képviselt országok szószólóinak sok sikert.

Bartis Ferenc
Az Összmagyar Testület elnöke, Budapest,
Magyarország

Addressed to:
**CIDEM — Citizenship and Democracy
COUNCIL OF EUROPE, STRASBOURG**
December 17, 2005.

Honourable Mr. President:
Esteemed members of CIDEM Congress:
Dear Comrades, Fellow Companions in
Misfortune, Friends:

My comrades are those who travelled through the hell of dictatorships. My comrades in misfortune are those whom history had chosen, to bear responsibly the troubles of their smaller or larger communities, and today that of all of humanity to which they belong. My friends are those who don't praise me to my face, but praise me behind my back and help me in my humble work without asking for anything in return.

I am convinced that all of us look in this manner at ourselves and our world in which we live or try to live. What is this world like?

To strictly adhere to this conference's subject and theme, I would state the following: it is ambiguous, contradictory and inhumane. Namely, mankind kills, commits suicide, builds and demolishes, searches for the road that leads to God, yet can't find the path, which

is full of prohibitive signs, to his own soul. It is, therefore, understandable, if certain special interest groups from the outset consider inhumanity as natural. Under such circumstances and mass-psychology, it was easy to start a new, world wide system of slavery or world domination, which they nobly and deceitfully "christened" as "globalization."

Please count what percentage of the World's population lives in a minority situation, as refugees or as just homeless or stateless? How many are hungry or thirsty, living in privation and in hand-to mouth existence under the most inhumane ideological factions?

I hereby speak in the interests of a nation, which had its homeland cut up; three quarters (¾) of its land and sixty percent (60%) of its population were thrown as booty to other countries or more precisely to such nonexistent state-like entities that were in the process of creation. This Country is HUNGARY! This Country, which defended Europe against Near and Far Eastern hordes and powers of non-Christian religions and non-European cultures. Hungary bled to death in the defense of Europe! I would mention a few locations of Hungary's execution: Trianon (Versailles), Paris, Potsdam, Teheran, Moscow, London, Washington etc

Once in the past Hungary's population was larger than that of France, England and even Germany. And

which borders on itself, namely on its territories torn out from its own body. Presently these Provinces are under other countries.

In the detached Provinces, those of Hungarian ethnic nationality are vegetating. They have been robbed of the most basic of human rights. Their mother tongue was torn away in Slovakia, Czechia, Ukraine, Romania, Serbia, Croatia, Slovenia, and even in Austria! They did this with a people, which, in terms of the number of its population, gave the most writers, artists, scientists/scholars and soldiers to the universal humanity. Moreover the revolution and war of liberty of 1848-49 were fought not only for Hungarians, but for the principles of World Freedom. While Goethe created the expression of World Literature, Sandor Petöfi created the concept of World Freedom for which he died a hero in action. In 1956 another revolution and war of liberty shook the oppressive dictatorship of Communist world-dominating hegemony to its foundations, which later, even the former Soviet-Russian politicians acknowledged. However, during these two great revolutions and wars of liberty, both Western Europe and the United States deserted us! It is a fact that they accepted our refugees escaping from hangings or firing squads into the wide world and

uncertainty. It is also a fact that several hundred thousand educated and skilled, honest refugees were a gift to Western Europe, United States, Canada, Australia and other countries. They stood on their own feet and proved themselves to be capable in an exemplary manner...

Hungary did not deserve this!

Hungary assumed a historical role in the unification of the two Germanies. But the World is forgetful and to such a degree that it forgets even its own promises! Nevertheless, the World must realize one thing, that with the ruination of Hungary, they created a powder-keg in the Karpathian basin and the Balkans. There will not be real peace in Europe until this situation is not resolved.

According to the indications and experience, the EU had not solved any of the problems about which we have gathered here. And we cannot depend on the EU in its current structure and mode of operation. It is because the EU is an endeavour for World domination, an institutionalized tool for a new method of slavery and not an alliance of European Countries. Therefore, we must think and act in terms of above mentioned.

I am very glad that the French have recognized all this and rejected the EU's document masked as the Constitution. This document would have robbed their

today it is an amputated stump of its former self, citizens from their faith, national identity and humanity. It would have degraded mankind to a labour pool, whom God created in His own image. To the French, the successors of the apostles of Marseilles, Villon and Victor Hugo, Lamartine and Maupassant, Camus and Sartre, please accept my most heartfelt appreciation and esteem. It is not accidental that, here in Strasbourg I am asking the French for help, because Trianon and Paris are in France and it was in Trianon that Hungary's death sentence was signed under Clemenceau's command . . .

My request in this case is also my demand that France and the Countries represented here do everything in their power to the secure total self-determination for all aspects of life and autonomy for all activities under international supervision and ensure in all detached Provinces that the Hungarian language become the second official language of the given Country! Without accomplishing this, we cannot and it is no use to talk about any kind of democracy and civil rights. There is a very good example for this. Of the total population of Switzerland, only 0.64% is Rhaeto-Roman and since 1938 Romansch is one of Switzerland's official languages!

Whoever does not have any kind of religion, faith, has no nationality, has no mother country, they cannot be a Citizen of the World! The people, who don't respect themselves, cannot expect the world to respect them... One cannot rule in this manner over Nations and thus over the World, but must serve them! I wish all of you and the spokesmen of the Countries you represent the best of luck.

Ferenc Bartis, President
All-Hungarian Association, Budapest, Hungary

Translated by Prof. George Telch, Toronto,
Ontario, Canada.

FELHÍVÁS

minden magyar honfitársunkhoz
Néhány millió forintot múlik, hogy a hét év alatt
újjáépített tiszaujlaki magyar középiskola régi
szárnya 2006-ban megnyílik-e

Lassan tíz éve annak, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű, többszörösen árvízkárosult Árpádkori település, a kárpátaljai **Tiszaújlak** százötven éves magyar tannyelvű iskolaépületének a tetőszerkezetét végérvényesen kikezdte az idő vasfoga: a mennyezeti tartógerendákat még az aládúcolás sem tudta volna megvédeni a beomlástól: az épületet életveszélyessé nyilvánították. Közel háromszáz diák és huszonhárom tanár a helyi óvoda egymásba nyíló, hangszigetelés nélküli, apró termeibe költözött és tanul ott ma is, egy fedél alatt az óvodáskorú gyerekekkel.

1998 szeptemberében – a Tiszaújlaki Szent Ilona Római Katolikus Egyházközösség bejegyeztette a Széchenyi István Jótékonyági Alapítványt s ezzel az iskola újjáépítésének koordinálásához szükséges intézményi háttérrel megteremtette. Ez az alapítvány nyolcesztendőnyi fáradhatatlan, gyakran emberfeletti munkával, ám töretlen kitartással, világszerte sok magyar jóérezéséből, egyházi segítséggel, az anyaországi magyarság és a nyugati honfitársaink adományaiból, az Illyés és az Apáczai Közalapítványoktól kapott jelentős támogatásokból, valamint az Alagi Polgári Kör által szervezett jótékonyági műsorok és kárpátaljai körutazások bevételeiből az említett munkát elvégezte. Az iskola nemcsak Tiszaújlakról, hanem tizenöt-húsz kilométeres körzet több tiszaháti magyar településéről fogadja majd a gyerekeket.

2006 nyarán iskolát avatunk. Iskolát avatnánk...

De még nincs kazánház és kazán, nincs bevezetve a gáz, és hátravan még a vízellátás és a szennyvízelvezetés végleges megoldása is. Ehhez

mintegy ötmillió forintba volna még szükség, amit – ahhoz, hogy az iskola a 2006. év új tanévében fogadhasa a diákokat – fél év alatt össze kell gyűjtenünk. Ezért minden jóérezésű honfitársunkhoz kéréssel fordulunk: segítse a tiszaujlaki magyar középiskolát abban, hogy a régen várt becsöngetés végre megtörténjen.

A tiszaujlaki iskola

Adományait az **Eudoxia 20 Irodalom-, Tudomány-, Művészetpártoló és Családsegítő Alapítvány** (2120 Dunakeszi, Madách Imre utca 4.

Tel. / Fax: 27/349-307)

ERSTE BANK 11670009-07765400-70000008
bankszámlájára várjuk.

A közleménybe kérjük beírni: „A tiszaujlaki iskola javára”. Segítségét köszönjük!

Jámbor János író, az Eudoxia 20 Alapítvány ügyvezető titkára, Tel.: 30/363-4122

Skripeczky István, Tiszaújlak szülötte, nyugdíjas tanár, Dunakeszi független önkormányzati képviselője, az Alagi Polgári Kör vezetője
Tel.: 30/361-4515

Varga Gabriella újságíró, a Tiszta Hang Polgári Kör vezetője, Tel.: 30/210-7629

Hardy F. Gábor ügyvéd, a Jövőkért Polgári Kör vezetője, Tel.: 30/850-3931

Stéfán Sándor, a tiszaujlaki magyar középiskola tanára, a tiszaujlaki Széchenyi István Jótékonyági Alapítvány kurátora, Tel.: 20/430-7993

Fotó: Kun E, Szentendre,

Gyors barátságos szolgáltatás kedvező áron!

CORVINA
Printing & Design

Fekete-fehér/Színes Nyomtatás
Fekete-fehér/Színes Fénymásolás
Szkennelés, Fax szolgáltatás
Web és Grafikus Tervezés
Számítógép javítás, telepítés
Névjegykártyák, Borítékok,
Szórólapok, Naptárak, Könyvek
Meghívók, jegyek, katalógusok

830 St. Clair Ave. West, Toronto, ON.
Tel: 416-658-3434, Fax: 416-658-6613
e-mail: info@corvina.ca, www.corvina.ca

Andreas Meer
Fine Art Photography

Photo Art
Web Design

Frankfurt am Main
Germany

www.photoart-meer.com

eMail: info@photoart-meer.com

Fax: 00496969713836

- professzionális minőség magyar,
német, angol, román nyelven
- szolid árak

ENJOY A FRESH START

ÉLJÜNK GONDMENTESEN

Mintz & Partners Limited

Trustee in Bankruptcy

5 STEPS TOWARDS FINANCIAL STABILITY

1. Confront The Problem
2. Assess Your Situation
3. Consider Your Options
4. Take The Appropriate Action
5. Rebuild Your Credit Rating

OUR TEAM PROVIDES:

- A Respectful Approach
- Services in Many Languages
- Flexible Appointment Times

OUR OFFICES

- 1 Concorde Gate, Suite 200, Head Office
(Don Mills at Eglinton East)
- 300 John Street (at Bayview) Suite 300,
Thornhill
- 2424 Bloor St. W., 2nd Floor
Bloor West Village (at the Jane Subway)

Call Kate Turoczi for a Free Initial Consultation
416-644-4393; www.mintzbankruptcy.com
kate_turoczi@mintzca.com

5 LÉPÉS PÉNZÜGYI BIZTONSÁGUNKHOZ

1. Ismerjük fel a problémákat
2. Becsüljük fel a helyzetünket
3. Gondoljuk át a lehetőségeket
4. Intézkedjünk
5. Váljunk újra hitelképesé

CÉGÜNK AJÁNLATA

- Udvarias, megértő kiszolgálás
- Több nyelven beszélünk
- Rugalmas ügyfélfogadási időpont

IRODÁINK

- 1 Concorde Gate, Suite 200, Head Office
(Don Mills at Eglinton East)
- 300 John Street (at Bayview) Suite 300,
Thornhill
- 2424 Bloor St. W., 2nd Floor
Bloor West Village (at the Jane Subway)

Díjmentes tanácsadásért hívjuk Turóczi Katalint
416-644-4393; www.mintzbankruptcy.com
kate_turoczi@mintzca.com

Magyar szívvel, kanadai fogorvosi tudással...

DR. DENCS KATALIN FOGORVOS
DENTAL SURGEON, TORONTO

TEL: 416-222-7979

- ➔ Fehér porcelán koronák, hidak, fogfehérítés
- ➔ Fogszabályozás felnőtteknek, gyerekeknek
- ➔ Tömések, gyökérkezelések, szájszészet
- ➔ Kanadai megelőző rendszeres fogtisztítások
- ➔ Visszatérő fejfájások, nyaki fájdalmak és alvási zavarok kezelése, amelyek fogászati eredetűek

- 280. Sheppard Ave. East #213
- Yonge St. és a Bayview Ave. között félúton
- Ingyenes felszíni és földalatti parkolóhelyek

